

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

Metodické vysvětlivky obsahují základní metodické informace k údajům publikovaným v tištěné části i na příloženém CD. Tabulky jsou v publikaci číslovány v rámci kapitoly od jedničky a tabulky podle krajů na přílohovém CD jsou pro přehlednost číslovány od 101. V závěru jsou uvedeny odkazy na podrobnější údaje, které je možno získat na internetu.

1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

V dlouhodobých časových řadách je kladen důraz především na metodickou srovnatelnost dat. V celém období docházelo k řadě změn vyvolaných snahou státní statistiky o mezinárodní porovnatelnost metod a výsledků zjišťování. Rovněž organizační struktura hospodářství se postupně měnila. Pro správné posouzení dlouhodobého vývoje bylo proto nutno časové řady ukazatelů přepočítat na metodiku a organizační strukturu posledního publikovaného roku, tedy roku 2012. Všechny hodnotové ukazatele jsou vyjádřeny v běžných cenách, protože pro přepočet do stálých cen nejsou v regionálním členění k dispozici dostatečně relevantní údaje o cenovém vývoji ani ve výrobní ani ve spotřební oblasti.

Z pohledu územního uspořádání byly všechny údaje přepočteny na územní strukturu platnou k 31. 12. 2012. Pokud jsou údaje zjišťovány výběrovým šetřením a na nižší územní úroveň pouze dopočítávány matematicko-statistickými metodami, je přepočet obtížnější a v části ukazatelů není možný vůbec. Vzhledem k provedeným přepočtům se některé údaje odlišují od dat dříve publikovaných. V některých případech se v zájmu dlouhodobé porovnatelnosti obsahová náplň odlišuje od dat publikovaných v mezikrajském a meziokresním srovnání (kapitola 28), popřípadě i od dat publikovaných v jiných kapitolách.

Pokud přepočet na srovnatelnou metodiku nebyl možný, je na to upozorněno v metodických poznámkách pod jednotlivými tabulkami, popřípadě je to vysvětleno v metodice jednotlivých kapitol. V této části tedy upozorňujeme pouze na změny, které se týkají srovnatelnosti dlouhodobých časových řad.

Údaje o **obyvatelstvu** do roku 2000 navazovaly na výsledky sčítání lidu k 3. březnu 1991, od roku 2001 navazovaly na výsledky sčítání lidu k 1. březnu 2001 a od roku 2011 navazují na definitivní výsledky sčítání lidu k 26. 3. 2011. Na základě sčítání jsou zpracovávány demografické bilance v daném desetiletí. Jsou v nich rovněž zahrnuty počty dlouhodobě přítomných cizinců (v souladu s mezinárodními úmluvami).

V úseku **trh práce** je srovnatelnost údajů o počtu zaměstnanců a průměrných mzdách, které vycházejí z podnikových statistik, nepříznivě ovlivněna změnami hranice mezi většími (sledovanými) a menšími (nesledovanými) podniky. Tyto změny se promítají především ve vývoji počtu zaměstnanců, méně již ve vývoji průměrné měsíční mzdy. Vývoj souboru vykazujících jednotek byl následující:

- 2000–2001 - podniky s 20 a více zaměstnanci zapsané i nezapsané v obchodním rejstříku, všechny subjekty v peněžnictví a pojišťovnictví, všechny subjekty nepodnikatelské sféry, bez ozbrojených složek
- 2002–2012 - všechny subjekty, včetně dříve nepublikovaných částí rezortu Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany

Metodika výpočtu **registrované míry nezaměstnanosti** se změnila v polovině roku 2004, odkdy se v čitateli zlomku používají dosažitelní uchazeči o zaměstnání, a jmenovatel byl rozšířen o počty práceschopných cizinců. Od 1. ledna 2013 byl zaveden nový ukazatel **Podíl nezaměstnaných osob**, jehož metodika je blíže vysvětlena v kapitole Trh práce. Srovnatelná časová řada je k dispozici od roku 2005. Používání ukazatele Míra registrované nezaměstnanosti bylo rokem 2012 ukončeno.

V **zemědělství** jsou od roku 2002 (v souladu s normami Evropské unie) započítávány subjekty, jejichž hospodářství přesahuje tzv. „prahové hodnoty“. Menší zemědělská hospodářství byla zařazena do sektoru domácností jako „hobby aktivity“ obyvatelstva a jejich rozsah není možné na regionální úrovni s dostatečnou spolehlivostí zjistit. Rovněž zpětný přepočet časových řad na srovnatelnou základnu není možný.

V **průmyslu** jsou srovnatelné pouze údaje od roku 1997, kdy jsou na regionální úrovni zpracovávána data za podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem na příslušném území. Od tohoto roku jsou také sledovány tržby z průmyslové činnosti namísto dřívější výroby zboží (hrubé výroby). Ve **stavebnictví** došlo ke změně publikovaných ukazatelů, nyní jsou v dlouhodobé časové řadě uvedeny stavební práce podle místa stavby.

Ve **vzdělávání** není již možné střední stupeň vzdělávání jednoznačně členit podle jednotlivých typů škol (střední odborné školy, střední odborná učiliště). Ve všech typech škol jsou započtení žáci dříve samostatně vykazovaní ve speciálních školách.

Ve **zdravotnictví** je časová řada srovnatelná od roku 2000, kdy jsou uváděna zařízení všech rezortů. Není zde uvažováno s detašovanými pracovišti zdravotnických zařízení (na rozdíl od kapitoly 27). V počtech lékařů jsou od roku 2007 započítáváni též smluvní zaměstnanci.

V **sociálním zabezpečení** došlo v roce 2007 v souvislosti s novelizací zákona ke značným změnám ve struktuře (i názvech) jednotlivých zařízení sociální péče.

V **kriminalitě a nehodovosti** není možno starší údaje publikovat vzhledem ke skutečnosti, že nejsou k dispozici data podle okresů a nebylo tudíž možno přepočítat údaje v členění podle nového územního uspořádání krajů.

2. ÚZEMÍ A PODNEBÍ

Úvodní tabulka obsahuje základní údaje o **území krajů a okresů České republiky**. Údaje o rozloze krajů a okresů k 31. 12. 2012 byly převzaty z oficiálních dat Českého úřadu zeměměřického a katastrálního v Praze.

Velikostní struktura obcí byla zpracována podle územně správního uspořádání k 31. 12. 2012.

Podnebí je prezentováno základními meteorologickými daty, která byla naměřena meteorologickými stanicemi na území kraje. Údaje z těchto stanic byly převzaty z Českého hydrometeorologického ústavu v Praze.

3. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.

Podle zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, je rozlišováno šest kategorií zvláště chráněných území:

Velkoplošná chráněná území:

- národní parky - rozsáhlá území jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam
- chráněné krajinné oblasti - rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení

Maloplošná chráněná území:

- národní přírodní památky - přírodní útvar (i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk) menší rozlohy, naleziště nerostů či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů s národním či mezinárodním významem ekologickým, vědeckým či estetickým
- národní přírodní rezervace - menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné v národním či mezinárodním měřítku
- přírodní památky - obdobně jako národní přírodní památka, ale pouze s regionálním významem
- přírodní rezervace - menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast

Výdaje na ochranu životního prostředí zahrnují investiční výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku a neinvestiční náklady, které se vztahují k aktivitám na ochranu životního prostředí. **Dlouhodobý hmotný majetek** (DHM) na ochranu životního prostředí představuje sumu výdajů, které vykazující jednotky vynaložily na pořízení DHM (koupí nebo vlastní činností), spolu s celkovou hodnotou DHM získaného formou bezúplatného nabytí, nebo převodu podle příslušných legislativních předpisů, nebo přerazením z osobního užívání do podnikání. **Neinvestiční náklady** na ochranu životního prostředí zahrnují mzdové náklady, platby nájemného, energie a ostatní materiál a platby za služby, u kterých je hlavním účelem ochrana životního prostředí.

Ekonomické přínosy z aktivit na ochranu životního prostředí jsou tržby z prodeje služeb na ochranu životního prostředí, tržby z prodeje vedlejších produktů a úspory z využití vedlejších produktů vzniklých při činnostech spojených s ochranou životního prostředí.

Emise je děj, při kterém jsou vnášeny cizorodé látky různého skupenství do ovzduší. Uvádějí se v kilogramech za hodinu nebo v tunách za rok. Množství uvedených znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší je evidováno v **Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší** (REZZO), který je podle závislosti na druhu zdrojů a jejich tepelných výkonů členěn na REZZO 1 (velké stacionární zdroje znečišťování), REZZO 2 (střední stacionární zdroje znečišťování), REZZO 3 (malé stacionární zdroje znečišťování) a REZZO 4 mobilní zdroje znečišťování (zejména silniční a motorová vozidla, železniční kolejová vozidla, plavidla a letadla).

Odpadem je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a která přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v zákoně č. 185/2001 Sb. o odpadech. **Nebezpečný odpad** je odpad uvedený v Seznamu nebezpečných odpadů a jakýkoli další odpad vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v zákoně o odpadech.

Nakládáním s odpady se rozumí jejich shromažďování, sběr, výkup, přeprava a doprava, skladování, úprava, využívání a odstraňování. Způsoby nakládání s odpadem jsou rozděleny na využívání odpadů (R-kódy), odstraňování odpadů (D-kódy) a ostatní způsoby nakládání s odpady (N-kódy).

Komunálním odpadem se rozumí veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, který je zařazen do skupiny 20 v Katalogu odpadů, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických nebo fyzických osob oprávněných k podnikání. V této publikaci je za komunální odpad považován veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob a jemu podobné odpady ze živností, úřadů apod., včetně odděleně sbíraných složek.

Obor vodovodů a kanalizací zahrnuje vodohospodářské činnosti související se správou a provozem vodovodů a kanalizací, tj. zajišťování dostatečného množství kvalitní pitné vody a zajišťování odvádění odpadních vod a jejich čištění. **Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu** zahrnují vodovody a kanalizace zřízené a provozované ve veřejném zájmu. **Voda vyrobená** zahrnuje vodu fakturovanou a vodu nefakturovanou. Součet údajů za vodu fakturovanou a nefakturovanou se může lišit od množství vody vyrobené o vodu převzatou od jiných organizací, popř. o vodu předanou jiným organizacím.

Za **čistírnu odpadních vod** (ČOV) se považují objekty a zařízení sloužící k čištění odpadních vod s mechanickým, biologickým, příp. dalším stupněm čištění. Za ČOV se nepovažují zařízení pro hrubé předčištění odpadních vod (česla, lapače písku, lapače oleje apod.), septiky, žumpy a jednoduchá zařízení s mechanickou funkcí, která nejsou pravidelně sledována a obsluhována.

Kapacita ČOV je uvedena jako projektovaná kapacita čistíren v m³/den. Vyšší kapacita než projektovaná se uvádí tehdy, když provedená intenzifikační opatření byla schválena vodoprávním úřadem.

4. OBYVATELSTVO

Údaje o počtu a složení obyvatelstva jsou získávány ze sčítání lidu, na něž navazují každoroční statistické bilance dat o narozeních, sňatcích, rozvodech, úmrtích a stěhování. Zdrojem dat jsou statistická hlášení z matrik, pokud není uvedeno jinak. Údaje o počtu a složení obyvatelstva navazují od roku 2011 na definitivní výsledky sčítání lidu k 26. 3. 2011, nejsou srovnatelné s předchozími roky.

Veškeré údaje se týkají obyvatel s trvalým bydlištěm na uvedeném území bez ohledu na státní občanství. Od roku 2001 jsou započtení cizinci s přiznaným azylem a cizinci s vízy nad 90 dní. Od 1. 5. 2004 jsou zahrnuti také občané zemí EU s přechodným pobytem a občané třetích zemí s dlouhodobým pobytem na území ČR.

Střední stav obyvatelstva vyjadřuje počet obyvatel daného území bilancovaný k 1. 7. sledovaného roku. **Přirozený přírůstek** obyvatel je rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a počtem zemřelých osob. **Celkový přírůstek** obyvatel je součtem přirozeného přírůstku a přírůstku stěhování. **Stěhováním** se rozumí změna trvalého bydliště či dlouhodobého pobytu osoby přes hranice uvedeného území. Data o stěhování přebírá ČSÚ z informačních systémů Ministerstva vnitra ČR a Ředitelství služby cizinecké policie.

Narození jsou započtení do kraje (okresu) trvalého pobytu matky v době porodu. **Úhrnná plodnost** udává průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku, zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce, zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Tabulky o **potratech** jsou zpracovány ze souboru individuálních dat, který ČSÚ přebírá od Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR). **Úhrnná potratovost** je průměrný počet potratů, které by připadly na jednu ženu za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku, zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce, zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné.

Mrtvorozenost je počet mrtvě narozených dětí připadající na 1 000 narozených celkem. **Kojenecká úmrtnost** je počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí. **Novorozenecká úmrtnost** je počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených.

Údaje o **zemřelých podle příčin smrti** jsou tříděny podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10), platné od 1. 1. 1994.

Index stáří je poměr počtu osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let. **Naděje dožití** vyjadřuje průměrný počet let, který má naději prožít osoba právě x-letá při zachování řádu úmrtnosti sledovaného období daného úmrtnostní tabulkou. S ohledem na vyloučení nahodilých výkyvů je používán pro kraje průměr za dvouletá období a pro okresy průměr za pětiletá období.

Sňatky jsou započítány do příslušného území podle místa pobytu ženicha. **Rozvody** jsou územně tříděny podle posledního společného bydliště manželů; zdrojem dat je Informační systém Ministerstva spravedlnosti ČR.

Za **cizince** jsou v ČR považovány osoby s jiným než českým státním občanstvím, osoby bez státního občanství a rovněž osoby s více občanstvími, z nichž žádné není státním občanstvím ČR.

V tabulkách 4-11. a 4-12. jsou do celkového počtu cizinců řazeni cizinci s trvalým pobytem, občané EU/EHP a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci s pobytem přechodným, občané tzv. třetích zemí s dlouhodobým pobytem, příp. s vízy nad 90 dní. Údaje pocházejí z evidence Ředitelství služby cizinecké policie.

5. MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE

Regionální účty, jediný zdroj regionálních makroekonomických ukazatelů, jsou regionální obdobou národních účtů. Vycházejí z ročních národních účtů sestavených pro Českou republiku, metodicky odpovídají Evropskému systému účtů (**ESA 95**) a důsledně dodržují pravidla a doporučení platná pro členské země Evropské unie, tzn., že jsou s nimi srovnatelné - harmonizované.

V souladu s metodikou ESA 95 jsou ukazatele zjišťovány **pracovištní metodou**, to znamená, že ukazatele za podniky jsou alokovány do regionů podle skutečného místa působení jednotky. Hrubá přidaná hodnota za multi-regionální organizace je alokována na základě mezd vyplácených v jednotlivých krajích. Ukazatele účtů domácností se vztahují k místu **bydliště domácností**.

Hrubý domácí produkt (HDP) je klíčovým ukazatelem vývoje ekonomiky. Představuje souhrn přidaných hodnot jednotlivých institucionálních sektorů nebo jednotlivých odvětví v činnostech považovaných dle ESA 95 za produktivní (tj. včetně služeb tržní i netržní povahy) a čistých daní na produkty (je tedy vyjádřen v kupních cenách). Z hlediska užití je HDP roven souhrnu konečné spotřeby (domácností, vlády a neziskových organizací sloužících domácnostem), tvorby hrubého kapitálu (fixního kapitálu a salda zásob a čistého pořízení ceností) a salda zahraničního obchodu.

Hrubá přidaná hodnota (HPH) představuje souhrn přidaných hodnot jednotlivých odvětví (tj. HDP bez čistých daní na produkty, jež nelze rozdělit mezi jednotlivá odvětví). Odvětvová struktura je uspořádána podle Klasifikace CZ-NACE, která je obsahově shodná s evropskou Klasifikací NACE Rev. 2.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) obsahuje hodnotu pořízení hmotného i nehmotného investičního majetku koupeného, bezúplatně převzatého nebo vyrobeného ve vlastní režii, sníženou o hodnotu jeho prodeje a hodnotu majetku předaného bezúplatně. Patří sem i pořízení formou finančního leasingu. Cílem pořízení je vždy využívat tento

investiční majetek při produktivní činnosti, včetně bydlení v obydlí jeho vlastníka. Nespadají sem fixní aktiva s hodnotou nižší než 20 tis. Kč ani předměty dlouhodobé spotřeby pořízené domácnostmi pro uspokojování konečné spotřeby ani čisté pořízení cenností. Dále se nezahnují předměty pro vojenské účely (tanky apod.) a výdaje na výzkum a vývoj apod.

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) představuje částku, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, na úspory ve formě finančních aktiv a na akumulaci hmotných a nehmotných aktiv. Disponibilní důchod je výsledkem tvorby a rozdělení důchodů a je bilanční položkou účtu druhotného rozdělení důchodů.

Pro potřeby mezinárodního srovnání jsou vybrané **ukazatele přepočteny** do měnové jednotky euro, standardu kupní síly PPS (Purchasing Power Standard) a standardu PPCS (Purchasing Power Consumption Standards), a to dle koeficientů vydávaných Evropským statistickým úřadem (EUROSTAT).

Regionální makroekonomické ukazatele jsou revidovány v souladu s revizemi ročních národních účtů. Údaje za rok 2010 jsou založeny na definitivní verzi ročních národních účtů za rok 2010; data za rok 2011 na semidefinitivní verzi a údaje za rok 2012 vycházejí z předběžné verze ročních národních účtů.

6. MÍSTNÍ ROZPOČTY

Kapitola obsahuje vybrané údaje o příjmech a výdajích krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí. Data jsou přebírána z Ministerstva financí ČR, které potřebné údaje zpracovává z účetních a finančních výkazů jednotlivých územních celků.

Příjmy a výdaje jsou uváděny po **konsolidaci**, to je po úpravě, odstraňující položky, které nejsou přímou součástí hospodaření, a duplicity.

7. CENY

Spotřebitelské ceny vybraných cenových reprezentantů jsou průměrné spotřebitelské ceny zjištěné v kraji v prosinci sledovaného roku. Jejich uspořádání v legendě vychází ze struktury spotřebního koše (tj. souboru vybraných druhů zboží a služeb placených obyvatelstvem vč. vah, které jsou jim přiřazeny) platného od roku 2010.

Údaje o **cenách vybraných druhů nemovitostí** jsou čerpány z dat Ministerstva financí ČR. Zdrojem jsou přiznání k dani z převodu nemovitostí, která jsou povinni podávat vlastníci (prodejci) nemovitostí příslušným finančním úřadům do konce třetího kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byl zapsán vklad práva do katastru nemovitostí. Založení databáze cenových informací na finančních úřadech bylo zahájeno zpracováním dat z daňových přiznání v roce 1998 podle vyhlášky č. 279/1997 Sb. Databáze celoplošně postihuje transakce na trhu nemovitostí a vychází z reálných (přiznaných) cen. Vzhledem k dodatečným přepočtům dat z administrativních zdrojů nelze srovnávat údaje z jednotlivých roků, publikovaných v předcházejících ročenkách.

Ceny zemědělských výrobků se sledují v síti vybraných zemědělských výrobců. Jsou to převážně nominální ceny vybraných zemědělských výrobků podle hlavních (specifikovaných) jakostí. Vykázaná cena je prostým aritmetickým průměrem z cen jednotlivých významných kontraktů, které byly realizovány v období kolem středu sledovaného měsíce.

8. ŽIVOTNÍ PODMÍNKY

Na základě členství v Evropské unii provedl Český statistický úřad další výběrové šetření EU-SILC o příjmech a životních podmínkách domácností pod názvem „**Životní podmínky 2012**“. Cílem tohoto šetření je dlouhodobě získávat srovnatelná data o sociální situaci domácností, která jsou díky jednotné metodice porovnatelná i s dalšími zeměmi EU.

Šetření je realizováno jako čtyřletý rotační panel, každoročně se obmění zhruba čtvrtina domácností. Výsledky šetření jsou vzhledem k velikosti výběrového souboru reprezentativní jen do úrovně krajů. **Při interpretaci a analýze výsledků šetření je třeba mít neustále na paměti, že jsou zatíženy určitou chybou** (výběrovou i nevýběrovou). Více informací (např. tabulky s odhadem 95% intervalu spolehlivosti, ze kterých je patrný interval, ve kterém s 95% pravděpodobností leží skutečná hodnota odhadované charakteristiky), lze najít spolu s podrobnou metodikou v publikaci „Příjmy a životní podmínky domácností v roce 2012“ na internetových stránkách www.czso.cz v sekci Statistiky pod odkazem Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností.

Do šetření byly zahrnuty všechny osoby, které v době šetření měly ve vybraném bytě obvyklé bydliště, a to včetně osob dočasně nepřítomných. Toto se vztahovalo i na cizí státní příslušníky a podnájemníky. **Hospodařící domácnost** tvoří jedinec nebo skupina osob, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Údaje za hospodařící domácnosti se zpravidla přepočítávají na průměry za osobu, nebo spotřební jednotku. Přepočet na spotřební jednotky přitom bere v úvahu velikost a demografické složení domácnosti. Výpočet těchto jednotek je konstruován tak, aby odrážel úspory z počtu ve vícečlenných domácnostech - tj. úspory na nákladech na předměty a služby, které slouží většímu počtu členů domácnosti (domácí spotřebiče, elektřina apod.). Standardní stupnice OECD přiřazuje první dospělé osobě v domácnosti váhu 1,0, dalším osobám starším 13 let váhu 0,7 a dětem do 13 let včetně váhu 0,5. V modifikované OECD škále jsou více zohledněny úspory z počtu, váhy pro výše uvedené skupiny osob jsou 1,0 - 0,5 - 0,3.

Příjmy osob a domácností jsou zjišťovány vždy za kalendářní rok předcházející šetření. **Hrubé peněžní příjmy** zahrnují veškeré pracovní příjmy (ze závislé činnosti i z podnikání), sociální příjmy a všechny další druhy pravidelných i jednorázových příjmů přiznaných pro domácnosti i jejich jednotlivé členy. **Čistý peněžní příjem** domácnosti byl získán po odečtení příslušných částek na zdravotní a sociální pojištění a daň z příjmů. Do celkového čistého příjmu domácnosti byly započteny naturální příjmy, které tvoří spotřeba produkce z vlastního hospodářství nebo podniku a naturální požitky zaměstnanců (např. příspěvky na stravování).

Životní minimum domácnosti bylo vypočteno samostatně pro každou hospodařící domácnost na základě jejího složení, věku dětí a zákonných částek životního minima (v důsledku nové metodiky od roku 2007 nelze porovnávat aktuální údaje s daty vztahujícími se k předpisům platným před lednem 2007). Hranice pro **kvintilové rozdělení domácností** podle čistého peněžního příjmu na osobu byly vypočteny z úhrnu za všechny domácnosti ČR. Do takto vymezených pěti příjmových skupin byly zařazeny odpovídající domácnosti a jejich členové za jednotlivé kraje.

9. TRH PRÁCE

Zdrojem informací o trhu práce zjišťovaných šetřením v domácnostech respondentů je **Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)**. Metodika ukazatelů zjišťovaných VŠPS koresponduje s definicemi a doporučeními Mezinárodní organizace práce (ILO), takže data mohou sloužit jako základ pro přímou mezinárodní srovnatelnost charakteristik trhu práce v různých zemích. Zároveň je respektována prováděcí metodika Eurostatu, která poskytuje výklad náplně konkrétních charakteristik trhu práce.

Výběrový soubor zahrnuje přibližně 25 tis. **náhodně vybraných bytů** na území celé České republiky (přes 0,6 % všech trvale obydlených bytů). Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě bez ohledu na druh jejich pobytu. Soubor vybraných bytů je v průběhu šetření obměňován. Každé čtvrtletí je do výběru zařazeno 20 % nově vybraných bytů, které jsou po pěti čtvrtletích z panelu vyřazeny.

Pro šetřené charakteristiky každého respondenta je rozhodujícím kritériem jeho skutečná aktivita na trhu práce v referenčním týdnu. Jestliže respondent uvedl, že v tomto týdnu odpracoval alespoň 1 hodinu za mzdu, plat nebo jinou odměnu, je striktně podle metodiky ILO klasifikován jako osoba v zaměstnání.

Ve všech tabulkách jsou v jednotlivých letech uváděny průměrné roční údaje. Data za rok 2010 jsou vážena na údaje demografické statistiky, ve kterých ještě nejsou promítnuty výsledky SLDB 2011, od roku 2011 pak na údaje s promítnutím SLDB 2011.

Spolehlivost údajů zjištěných výběrovým šetřením klesá se snižující se velikostí vzorku. Roční průměry menší než 3 000 osob se považují za údaje s nízkou spolehlivostí a roční údaje menší než 500 osob nejsou publikovány vůbec, jejich relativní směrodatná odchylka je vyšší než 50 % (místo nich je v tabulkách tečka). Pro všechny údaje získané z výběrového šetření lze konstruovat 95% interval spolehlivosti, tedy interval, v němž s 95% pravděpodobností leží skutečná hodnota odhadovaného ukazatele. Velikost intervalu je ovlivněna jak četností zjišťované charakteristiky v rámci jednotlivých krajů, tak i velikostí výběrového souboru v rámci kraje.

Údaje o **počtu zaměstnanců** (ve fyzických osobách) a **průměrných hrubých měsíčních mzdách v letech 2009 až 2011** (tab. 9-08., 9-09., 9-103. a 9-104.) jsou čerpány z výsledků zpracování ročních statistických výkazů. Zahrnují všechny podnikatelské i nepodnikatelské subjekty, a to bez ohledu na počet zaměstnanců. Územní třídění dat do krajů je získáváno přímo od vykazujících jednotek a je provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců, tzv. **pracovištní metodou**. Detailnější územní třídění, např. do okresů, však není možné. Odvětvové členění dat je **zpracováno podle klasifikace CZ-NACE**, do odvětví jsou data tříděna podle převažující činnosti celého subjektu.

Informace o **počtech zaměstnanců a průměrných mzdách v roce 2012** (tab. 9-105) jsou čerpány z výsledků zpracování čtvrtletních statistických výkazů a jsou publikovány **podle místa pracoviště**. Údaje jsou uváděny za všechny podniky, a to v přepočtu na **zaměstnance plně zaměstnané**, který zohledňuje délku pracovního úvazku. Údaje jsou předběžné.

Údaje o **mzdách podle pohlaví a klasifikace zaměstnání** (tab. 9-10., 9-106. a 9-107.) vznikly sloučením dat z **Informačního systému o průměrném výděлку MPSV** (ISPV), který pokrývá výběrově mzdovou sféru, a administrativního zdroje **Informačního systému o platu a služebním příjmu** (ISP) Ministerstva financí ČR, který plošně pokrývá platovou sféru. **Průměrná mzda** zaměstnance je vypočtena z odpracované doby placené (nezahrnuje se neplacená nepřítomnost v práci, nemoc, apod.) a není proto shodná s průměrnou mzdou z podnikových zjišťování ČSÚ, která je vypočtena poměření s evidenčním počtem zaměstnanců (tab. 9-08. a 9-09. nebo v tab. 9-103. až 9-105.).

Strukturální šetření mezd pokrývá od roku 2011 **celou zaměstnaneckou populaci v ČR**, neboť jsou nově zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci z podniků s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů - fyzických osob. Tato změna znamená zvýšení reprezentativnosti statistických údajů, ale také skutečnost, že rok 2011 není srovnatelný s předchozími roky. **Členění podle zaměstnání** je zpracováno **podle klasifikace CZ-ISCO** (zavedena s účinností od 1. 1. 2011).

Medián mezd představuje hodnotu mzdy zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení. To znamená, že polovina hodnot mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián.

Údaje o počtu neumístěných **uchazečů o zaměstnání**, jejich struktuře a počtu volných pracovních míst jsou převzaty z informačního systému Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (podle evidence úřadů práce).

Neumístění uchazeči o zaměstnání jsou občané bydlící v příslušném území, kteří nejsou v pracovním nebo obdobném vztahu k zaměstnavateli ani nevykonávají samostatnou výdělečnou činnost a požádali úřad práce o zprostředkování vhodného zaměstnání.

Dosažitelní neumístění uchazeči o zaměstnání jsou evidovaní uchazeči (vč. občanů EU a EHP), kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa a nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání.

Částečně nezaměstnaní jsou evidovaní uchazeči o zaměstnání, mající tzv. přivýdělek (činnost na základě pracovního nebo služebního poměru nebo na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, pokud měsíční výdělek nebo odměna připadající na jeden měsíc nepřesáhne polovinu minimální mzdy).

Podíl nezaměstnaných osob vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Ukazatel nahrazuje doposud zveřejňovanou míru registrované nezaměstnanosti.

Od 1. 1. 2012 platí novela zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, která v § 35 ruší dosavadní povinnost zaměstnavatelů nahlašovat **volná pracovní místa**. Zaměstnavatel **může** oznámit krajské pobočce Úřadu práce volná pracovní místa a jejich charakteristiku (§ 37). Volnými pracovními místy se rozumí nově vytvořená nebo uvolněná pracovní místa, na která zaměstnavatel zamýšlí získat zaměstnance nebo je hodlá obsadit dočasně přidělenými zaměstnanci **agentury práce** (§ 35).

Údaje o **zaměstnaných cizincích** vycházejí z evidencí:

Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, Správy služeb zaměstnanosti, která shromažďuje od úřadů práce údaje:

- o o platných povoleních k zaměstnání cizinců
- o o počtu informací o nástupu občanů EU/EHP a Švýcarska k výkonu práce (Občané EU/EHP, Švýcarska a jejich rodinní příslušníci mají od vstupu ČR do EU volný přístup na trh práce v ČR, nepotřebují povolení k zaměstnání, pouze se k nim váže informační povinnost, a to z pohledu zaměstnavatele, který je povinen nejpozději v den nástupu těchto osob k výkonu práce písemně informovat o této skutečnosti místně příslušný úřad práce)
- o o počtu informací o nástupu k výkonu práce cizinců s trvalým pobytem z ostatních zemí (cizinci s trvalým pobytem rovněž nepotřebují povolení k zaměstnání, pouze se k nim váže informační povinnost)

Ministerstva průmyslu a obchodu:

- o údaje o počtu cizinců s platným živnostenským oprávněním

Podmínky zaměstnávání cizinců stanovuje zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti; podnikání cizinců (cizinci mohou na území ČR podnikat stejně jako občané ČR, pokud splní podmínky dané zákonem) upravuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

10. ORGANIZAČNÍ STATISTIKA

Informačním zdrojem pro organizační statistiku je **Registr ekonomických subjektů** (dále jen RES). RES je veřejným seznamem, který vytváří a spravuje ČSÚ na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě ve znění pozdějších předpisů.

V RES jsou evidovány **právnícké osoby** včetně organizačních složek státu a **fyzické osoby**, které mají postavení podnikatele. **Právnícké osoby** zahrnují sdružení fyzických nebo právníckých osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, které stanoví zákon. **Obchodní společnosti** zahrnují veřejné obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti, akciové společnosti a od roku 2010 i Evropská hospodářská zájmová sdružení a Evropské společnosti. **Družstva** zahrnují i družstevní podniky. **Fyzické osoby** zahrnují soukromé podnikatele podnikající dle živnostenského zákona, zemědělské podnikatele a dále fyzické osoby provozující jinou podnikatelskou činnost podle zvláštních předpisů.

Členění podle **převažující činnosti** odpovídá sekcím **Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)**.

RES je pravidelně **aktualizován** daty ze statistických zjišťování a do roku 2012 údaji z obchodního rejstříku, živnostenských úřadů a z administrativních zdrojů. Po spuštění základních registrů veřejné správy od 1. 7. 2012 se základním zdrojem pro aktualizaci stal Registr osob (ROS). Subjekt, který podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou aktivitu, se považuje za **statistickou jednotku typu podnik**.

11. ZEMĚDĚLSTVÍ

Údaje jsou zjišťovány převážně výběrovým způsobem v podnikatelských subjektech zemědělské prvovýroby, které jsou součástí statistického **Registru farem**. Zjištěné **výsledky jsou dopočítávány na celý zemědělský sektor** (bez domácích hospodářství obyvatelstva). Zpravodajskou jednotkou zemědělské statistiky je subjekt s převažující činností zemědělství, splňující alespoň jednu z **prahových hodnot** (např. výměra alespoň 1 ha obhospodařované zemědělské půdy nebo chov od 1 ks skotu atd.).

Zemědělskou produkci regionu vyjadřuje tzv. regionální zemědělský účet, který hodnotově reprezentuje celkovou finální produkci zemědělského odvětví daného regionu.

Obhospodařovanou zemědělskou půdou se rozumí půda využívaná k zemědělské produkci a také půda, která byla a nadále má být zemědělsky obhospodařována, ale dočasně není.

Osevními plochami, zjišťovanými soupisem ploch osevů k 31. květnu, se rozumí jarní produktivní plocha, tj. plocha orné půdy, plocha osevu v ovocných sadech a zahradách a plocha trvalých travních porostů dočasně rozoraných a využitých pro osev, ze které se ve sledovaném roce očekává sklizeň. Do osevní plochy není zahrnuta orná půda nevyužívaná, tj. úhor a veškerá orná půda z různých důvodů neosetá či neosázená.

Sklizeň představuje celkové množství plodiny (bez sazeček a semenaček) sklizené v normální vlhkosti a čistotě, včetně podřadnějších částí využitelných např. ke krmení hospodářských zvířat. **Hektarový výnos** je poměr sklizně a produkční plochy. **Produkční plocha** se s výjimkou kukuřice na zrno, kukuřice na zeleno a siláž a trvalých travních porostů rovná

osevní ploše. Počet stromů a keřů a sklizeň **ovoce** se zjišťuje prostřednictvím výkazu o definitivních sklizních zemědělských plodin ke konci roku.

Počet hospodářských zvířat se uvádí podle soupisu hospodářských zvířat. **Krávy a prasnice** jsou plemence alespoň jednou otelené, resp. oprasené. Do **drůbeže** se započítávají slepice a kohouti, husy a houseři, kachny a kačeři, krůty a krocani (včetně mláďat). Od roku 2010 je snáška slepic zjišťována za slepice v užitkových chovech (nosnice).

Výroba masa (bez drůbežního) zahrnuje údaje ze všech provozů porážek v ČR. Je uváděna v jatečné hmotnosti, což je hmotnost jatečně upravených těl dle definice stanovené v nařízeních Rady EU. Nutné porážky jsou započítány do jatečné hmotnosti v případě, že maso je použito pro lidskou spotřebu. Živá hmotnost je přepočtená hmotnost jatečně upravených těl; do průměrné živé hmotnosti jatečných prasat nejsou zahrnuty prasnice a kanci.

Stabilní část kapitoly je doplněna o některé výsledky z **Šetření o sadech** za rok 2012. Metodické vysvětlivky jsou uvedeny v publikaci ČSÚ *Ovocné sady 2012* (strukturální šetření), e-2133-13.

12. LESNICTVÍ

Lesnictví zahrnuje údaje za ekonomické subjekty s 20 a více zaměstnanci s převažující činností lesnictví zapsané do obchodního rejstříku a dále ekonomické subjekty hospodařící na lesních pozemcích s rozlohou 200 a více ha.

Zalesňováním se rozumí umělé zalesnění, tj. výsev a výsadba lesa (bez plochy přirozené obnovy lesa), patří sem kromě ploch poprvé zalesněných také vylepšování a doplňování lesních kultur a náletů, přepočtené na plochu plného zalesnění. Do **těžby dřeva** se započítává hmota bez ohledu na to, ze kterých pěstebních nebo těžebních zásahů byla získána, vč. těžby nahodilé a těžby v tzv. samovýrobě. **Nahodilá těžba** zahrnuje údaje za nahodilé těžby a kalamity všeho druhu. Započítává se zpracovaná hmota v daném roce.

Prořezávky jsou výchovné zásahy v mladých porostech. **Probírky** jsou úmyslné pěstebně výchovné zásahy v předmných porostech.

Kapitola rovněž obsahuje údaje o **myslivosti**. Publikována jsou data za zpravodajské jednotky spadající pod rezortní statistické zjišťování Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí.

13. PRŮMYSL

Statistika průmyslu zahrnuje údaje za podnikatelské subjekty s převažující průmyslovou činností. Údaje jsou zjišťovány **podnikovou metodou**, tzn. za podniky se sídlem na příslušném území včetně jejich závodů a provozoven v jiných krajích. V kategorii subjektů se 100 a více zaměstnanci jsou zjišťovány údaje o všech podnicích.

Do **tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy** prodaných externím odběratelům jsou zařazeny pouze tržby za výrobky a služby z CZ-CPA 05 až 39, jedná se tedy o tržby očištěné od neprůmyslových činností podniku. Mezi služby průmyslové povahy patří rovněž obchod, přenos, distribuce a rozvod energií. Tržbou za tuto službu je rozdílná mezi hodnotou nakoupené a prodané (předané) energie. Tržby (příjmy) zahrnují prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce, oceněné v běžných cenách. Součástí těchto tržeb není DPH, spotřební daň ani clo.

Do evidenčního počtu **zaměstnanců** (ve fyzických osobách) se zahrnují všichni stálí, sezónní a dočasní zaměstnanci, kteří jsou v pracovním poměru k zaměstnavateli a za svou práci dostávají od zaměstnavatele mzdu.

Průměrná hrubá měsíční mzda na jednoho zaměstnance v průmyslu vychází z objemu mzdových prostředků v hrubých částkách (tj. nesnížené o zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky), zúčtovaných v příslušném období k výplatě. Objem mzdových prostředků nezahrnuje prostředky vyplácené z ostatních osobních nákladů.

14. ENERGETIKA

Informace o **spotřebě paliv a energií** se zjišťují ve všech odvětvích národního hospodářství za podnikatelské subjekty zapsané do obchodního rejstříku.

Údaje o spotřebě paliv a energií se sledují ve skupině podniků od 20 do 99 zaměstnanců jen za vybrané podniky (podíl vybraných subjektů se podle odvětví liší) a ve skupině se 100 a více zaměstnanci za všechny subjekty.

Spotřeba jednotlivých druhů paliv zahrnuje výrobní i nevýrobní spotřebu včetně vsázkové a provozovací spotřeby v procesech výroby elektřiny a tepla a v procesech zušlechťování paliv; u nafty a benzínu včetně závodové dopravy. **Spotřeba elektrické energie** se uvádí včetně vlastní spotřeby na výrobu elektrické energie.

15. STAVEBNICTVÍ, BYTOVÁ VÝSTAVBA

Stavebnictví podle **sídla podniku** zahrnuje údaje za stavební podniky se sídlem na příslušném území s počtem zaměstnanců 50 a více. **Stavebnictví podle místa stavby** zahrnuje údaje za stavební podniky s 20 a více zaměstnanci. **Stavební podnik** je podnikatelský subjekt s převažující stavební činností (odpovídá zařazení do oddílu 41, 42 a 43 klasifikace CZ-NACE).

Stavební práce jsou zejména práce na výstavbě, přestavbě, rozšíření, obnově, opravách a údržbě stálých i dočasných budov a staveb. Zahrnují i montážní práce stavebních konstrukcí a hodnotu zabudovaného materiálu a konstrukcí. **Základní stavební výroba (ZSV)** představuje objem stavebních prací, které jednotka provedla pracovníky zahrnutými do jejího evidenčního stavu včetně produktivní práce učňů a objemu stavebních prací na vlastním hmotném investičním majetku. **Stavební práce „S“ (podle dodavatelských smluv)** vyjadřují celkovou hodnotu vlastních výkonů ze stavební

činnosti vykazující jednotky (včetně zabudovaných materiálů) provedenou na základě smlouvy o dodávce pro konečného uživatele (stavebníka) včetně hodnoty eventuálních poddodávek stavebních prací přijatých od jiných dodavatelských organizací pro splnění dané smlouvy o dodávce pro konečného uživatele. **Veřejný zadavatel** (zadavatel veřejné zakázky) je právnická osoba, která v souladu s platnými předpisy o finančním hospodaření používá plně nebo zčásti veřejných prostředků k financování veřejných zakázek.

Stavebním povolením se rozumí stavební povolení podle § 115 Stavebního zákona se závaznými podmínkami pro provedení a užívání stavby a stavební ohlášení jednoduchých staveb podle § 104 odst. 2 písmeno a) až d) Stavebního zákona. **Orientační hodnota staveb** zahrnuje celkové náklady včetně technologie (v běžných cenách) vynaložené na přípravu, realizaci a uvedení stavby do provozu. Stavbami na **ochranu životního prostředí** se rozumí stavební akce k ochraně čistoty vod, ovzduší, klimatu, přírody a půdy, akce k ekologickému nakládání s odpady a k omezení působení fyzikálních faktorů na životní prostředí.

Bytová výstavba zahrnuje výstavbu nových bytů na příslušném území všemi formami výstavby. **Bytem** se rozumí místnost nebo soubor místností, které jsou podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k bydlení a mohou tomuto účelu sloužit jako samostatné bytové jednotky. **Byty zahájené** jsou od roku 2006 byty v těch domech, jejichž výstavba byla ve sledovaném období povolena na základě vydaného stavebního povolení a od roku 2007 na základě vydaného stavebního povolení nebo stavebního ohlášení, a to bez ohledu na to, zda tyto byty byly ve sledovaném období dokončeny či nikoliv. **Byty dokončené** jsou byty, na které ve smyslu Stavebního zákona a ve znění pozdějších předpisů byl příslušným stavebním úřadem do konce sledovaného období vystaven kolaudační souhlas.

Obytnou plochou bytu se rozumí podlahová plocha obytných místností. Za obytnou místnost se považuje přímo osvětlená a přímo větratelná místnost o podlahové ploše alespoň 8 m², kterou lze přímo nebo dostatečně nepřímo vytápět a jež je vzhledem k uspořádání a vybavení určena k celoročnímu bydlení. Do obytné plochy se nezapočítává podlahová plocha **vedlejších místností** (např. předsíň) ani **příslušenství** (např. záchod, koupelna). **Užitkovou plochou bytu** se rozumí plocha všech obytných a vedlejších místností vč. příslušenství bytu.

16. CESTOVNÍ RUCH

Do statistiky cestovního ruchu jsou zahrnuty údaje o kapacitě a výkonech hromadných ubytovacích zařízení sloužících cestovnímu ruchu a také údaje z výběrového šetření v domácnostech o cestovních zvyklostech rezidentů. Kromě údajů podle krajů a okresů jsou publikována data o turistických oblastech a turistických regionech. Tato území byla oficiálně vymezena agenturou CzechTourism v roce 2005.

Hromadná ubytovací zařízení jsou zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky, která pravidelně (nebo nepravidelně) poskytují přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kurzu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech. Jsou členěna podle kategorie, určující druh ubytovacího zařízení a třídy, která stanovuje požadavky na vybavení, úroveň a rozsah služeb spojených s ubytováním. Mezi hromadná ubytovací zařízení patří hotely, penziony, turistické ubytovny, chatové osady, kempy a ostatní ubytovací zařízení.

Lůžka v ubytovacích zařízeních udávají počet stálých lůžek, která slouží pro noční odpočinek hostů (bez lůžek příležitostných). Místa pro stany a karavany udávají počet stanovišť pro umístění stanů, obytných přívěsů a karavanů.

Host v ubytovacím zařízení je každá osoba (včetně dětí a kromě personálu a majitelů ubytovacího zařízení), která použila služeb ubytovacího zařízení k přechodnému ubytování. Mezi hosty se nezapočítávají osoby, které používají služeb ubytovacího zařízení pro přechodné ubytování za účelem zaměstnání či řádného studia. Doba pro přechodné ubytování, kdy lze hosta považovat za účastníka cestovního ruchu, nesmí být delší než 1 rok. Za **rezidenta** se považuje osoba, která má trvalý (stálý) pobyt v České republice. Může to tedy být občan České republiky i cizí státní příslušník trvale žijící na území České republiky. **Nerezidentem** je pak osoba, která trvale žije v jiné zemi (včetně občanů České republiky trvale žijících v cizině).

Průměrná doba pobytu je o jeden den delší než průměrný počet přenocování. **Čisté využití lůžek** udává čistou obsazenost stálých lůžek, která byla hostům skutečně k dispozici. Výpočet vychází z průměrného počtu lůžek k dispozici a počtu provozních dnů ubytovacího zařízení. **Využití pokojů** udává čistou obsazenost pokojů. Výpočet vychází z počtu realizovaných pokojůdnů (tj. celkového počtu dnů, kdy byl pokoj obsazen alespoň jedním hostem) a z celkového množství pokojůdnů.

Výběrové šetření cestovního ruchu (VŠCR), probíhající na území České republiky s měsíční periodicitou, je zdrojem údajů o delších a kratších cestách tuzemských i zahraničních (údaje o zahraničních cestách však nejsou na úrovni kraje dostatečně reprezentativní). Šetření se provádí dvoustupňovým náhodným výběrem ve vybraných bytech vybraných sčítacích obvodech. Všichni členové domácnosti (bez ohledu na věk) jsou dotazováni na cesty, jež uskutečnili v posledních třech měsících za účelem trávení volného času a rekreace nebo služební cesty mimo své obvyklé prostředí (trvalé a přechodné bydliště, pracoviště, škola apod.). Takto zjištěné údaje jsou matematickostatistickými metodami přepočteny na celou populaci.

Delší cestou se rozumí cesta za účelem trávení volného času a rekreace, při které osoba alespoň 4x za sebou přenocovala mimo své obvyklé prostředí. **Kratší cestou** se rozumí cesta za účelem trávení volného času a rekreace, při které osoba alespoň 1x a nejvíce 3x nepřetržitě přenocovala mimo své obvyklé prostředí (včetně víkendových pobytů).

17. DOPRAVA

Údaje z dopravy jsou převzaty z externích zdrojů - Ministerstva dopravy ČR (počty vozidel, výkony silniční nákladní dopravy, veřejné autobusové dopravy a železniční dopravy), Správy železniční dopravní cesty (délka železničních tratí), a Ředitelství silnic a dálnic ČR (délka silniční sítě).

Provozní délka **železničních tratí** je délka průběžných kolejí. Nezapočítávají se do ní ostatní dopravní a manipulační koleje. V rámci **sítě silnic** jsou uvedeny souhrnné délky silnic I., II. a III. třídy vč. úseků ve městech a obcích zařazených do silniční sítě. **Počty vozidel** jsou přebrány z Centrálního registru vozidel aktualizovaného dle evidence úřadů obcí s rozšířenou působností (magistrátů). Evidována jsou motorová vozidla, která k 31. 12. měla přidělenou registrační značku.

18. INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Pojem **informační a komunikační technologie (dále jen ICT)** obecně zahrnuje technologie, systémy, aktivity a procesy, které se podílejí na zobrazení, zpracování, skladování a přenosu informací a dat elektronickou cestou.

Údaje o **vybavenosti domácností** vybranými informačními technologiemi a jejich **využívání jednotlivci** pocházejí z ročního samostatného šetření, které je prováděno formou osobního interview na výběrovém vzorku cca 10 000 jednotlivců ve věku 16 let a více; výsledky jsou pak převáženy na celou populaci ČR. V údajích za domácnosti je zjišťován aktuální stav v období šetření (2. čtvrtletí sledovaného roku), údaje za jednotlivce jsou za poslední 3 měsíce v období šetření. Z důvodu vyšší reprezentativnosti jsou údaje v krajském členění publikovány jako tříleté klouzavé průměry.

Domácnosti s počítačem/internetem zahrnují všechny domácnosti, jež v době šetření uvedly, že alespoň jeden člen jejich domácnosti měl doma přístup k osobnímu počítači/internetu.

Jednotlivci používající osobní počítač/internet jsou jednotlivci, kteří použili osobní počítač/internet alespoň jednou v posledních 3 měsících, a to kdekoli (doma, v práci, ve škole, v knihovně) a z jakéhokoli důvodu (soukromý, pracovní).

Údaje o **pevných vysokorychlostních přípojkách k internetu** vychází z datových zdrojů Českého telekomunikačního úřadu. Pevné vysokorychlostní připojení k internetu zahrnuje v této publikaci trvalé připojení s nominální přenosovou rychlostí od 256 kbit/s včetně prostřednictvím DSL technologie, televizního kabelového rozvodu (CATV) a bezdrátového externího přístupu prostřednictvím technologie WiFi.

Údaje o **využívání informačních technologií v obecních úřadech** jsou stavem k 31. 12. příslušného roku. Základní soubor zahrnuje všechny obecní úřady včetně městských částí hl. m. Prahy. Data o informačních technologiích dostupných veřejnosti v **knihovnách** pocházejí ze zdrojů Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu. Údaje o vybavenosti a využívání informačních technologií **zdravotnickými zařízeními** v ČR pocházejí z ročního výkazu, který je připravován Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR ve spolupráci s Českým statistickým úřadem. Údaje o **vybavenosti škol** v ČR informačními technologiemi pocházejí z datových zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které sbírá údaje o dostupné infrastruktuře IT v základních, středních a vyšších odborných školách.

Zdrojem dat pro **statistiku IT odborníků** je Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ. V tabulkách jsou uváděny průměrné údaje příslušného roku. Pokud je hodnota menší než 3 000 osob, jsou data považována za údaje s nízkou spolehlivostí. Od roku 2011 jsou IT odborníci definováni na základě nové klasifikace CZ-ISCO 08 a dělí se na dvě hlavní skupiny:

- o specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií (CZ-ISCO kód 25, 133, 2434);
- o technici v oblasti informačních a komunikačních technologií (CZ-ISCO kód 35, 7422).

Údaje o **mzdách IT odborníků** pocházejí z výsledků **strukturální statistiky mezd zaměstnanců**, které ČSÚ publikuje ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Studenti vysokých škol (ISCED stupeň 5A, 6) v oboru Informatika jsou definováni dle mezinárodní klasifikace oborů vzdělání ISCED 97 (ISCED úzce vymezený obor 48). Data byla získána z datových zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, konkrétně z databáze SIMS.

Zboží v oblasti informačních a komunikačních technologií (dále jen **ICT zboží**) je definováno jako zboží, jehož hlavní funkcí je uskutečnění nebo umožnění komunikace nebo zpracování informací, včetně jejich přenosu a zobrazení elektronickou cestou (OECD 2009). Data za vývoz a dovoz ICT zboží pocházejí z datových výstupů statistiky zahraničního obchodu (databáze statistiky zahraničního obchodu ČSÚ). Od roku 2011 se již nesledují údaje o zahraničním obchodu se zbožím podle sídla vývozce.

Údaje o **vývozu počítačových služeb** pocházejí z šetření o vývozu a dovozu služeb ZO 1–04. Jednotlivé položky těchto služeb (platební tituly - kód 263) jsou vymezeny na základě mezinárodní klasifikace EBOPS (Rozšířená klasifikace služeb v platební bilanci).

19. VĚDA A VÝZKUM

Pojmy **výzkum a vývoj** (VaV) jsou v České republice definovány zákonem o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků. **VaV** je systematická tvůrčí práce konaná za účelem rozšíření stávajícího poznání (včetně poznání člověka, kultury a společnosti), získání nových znalostí nebo jejich využití v praxi, a to metodami, které umožňují potvrzení, doplnění či vyvrácení získaných poznatků.

Zpravodajskými jednotkami v oblasti statistického zjišťování výzkumu a vývoje jsou všechny právnické a fyzické osoby, které provádějí výzkum a vývoj na území ČR jako svoji hlavní (CZ-NACE 72) nebo vedlejší ekonomickou činnost, a to bez ohledu na počet jejich zaměstnanců, sektor nebo ekonomické odvětví, ve kterém působí. **Členění dat podle krajů** je dostupné od roku 2001 a je zpracováno podle místa pracoviště VaV jednotlivých zpravodajských jednotek. V případě vysokoškolského sektoru jde převážně o jednotlivé fakulty veřejných vysokých škol. Odhady údajů za okresy byly vytvořeny podle místa sídla ekonomických subjektů a adres pracovišť výzkumu a vývoje. Sídlo ekonomického subjektu nemusí být totožné s místem pracoviště provádění VaV.

Zaměstnanci výzkumu a vývoje podle pracovní činnosti jsou:

- o **výzkumní pracovníci**, kteří se zabývají nebo řídí projekty zahrnující koncepci nebo tvorbu nových znalostí, výrobků, procesů, metod a systémů
- o **techničtí a ekvivalentní pracovníci** (dále jen techničtí pracovníci), kteří v rámci VaV uskutečňují vědecké a technické úkoly, aplikují koncepty a provozní metody (obvykle za dohledu výzkumných pracovníků)
- o **další pomocní pracovníci**, kteří se podílejí nebo jsou začleněni do výzkumných a vývojových činností (např. řemeslníci, sekretářky a úředníci)

Evidenční počet zaměstnanců k 31. 12. ve fyzických osobách (HC) udává evidenční počet osob (plně či částečně) aktivních ve výzkumných a vývojových činnostech zaměstnaných ke konci sledovaného roku bez ohledu na dobu, kterou věnují VaV činností. *Především ve vysokoškolském a částečně i ve vládním sektoru má velké množství osob pracujících ve VaV, zvláště výzkumných pracovníků, pracovní úvazek ve více subjektech. Proto je v těchto sektorech tento ukazatel nadhodnocený a nevyovídá tak o skutečném počtu osob pracujících ve VaV.* **Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plný pracovní úvazek věnovaný VaV činností (FTE)** vystihuje skutečnou dobu věnovanou výzkumu a vývoji. Jeden FTE je roven jednomu roku práce na plný pracovní úvazek zaměstnance, který se plně věnuje VaV činnosti.

Výdaje na výzkum a vývoj představují veškeré výdaje (běžné a kapitálové) určené na vlastní výzkum a vývoj prováděný v rámci zpravodajské jednotky nebo sektoru ekonomiky bez ohledu na zdroj jejich financování. Výdaje vynakládané mimo zpravodajskou jednotku (externí výdaje na VaV) jsou do celkových výdajů na VaV započteny jen v případě, že přímo slouží pro podporu vlastního výzkumu a vývoje (např. nákup dodávek pro VaV).

V roce 2013 proběhla mimořádná revize dat za oblast výzkumu a vývoje. Jednalo se zejména o zpětnou kontrolu správného metodologického rozlišení nákladů na provedení VaV od nákladů na služby VaV (výdajů za VaV provedených pro sledovanou jednotku jiným subjektem) v podnikatelském sektoru. Z tohoto důvodu se některé údaje za období 2008-2011 v těchto ročenkách mohou lišit od údajů uváděných v ročenkách předchozích. Jde především o údaje za Středočeský a v menší míře i Pardubický kraj.

Údaje o **státní podpoře výzkumu a vývoje** vycházejí z informací uvedených v Informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (sekretariát RVVI) a v závěrečném účtu státního rozpočtu ČR pro oblast VaV (MF ČR).

Údaje o **patentech a užitečných vzorech** byly zpracovány na základě datových zdrojů Úřadu průmyslového vlastnictví ČR (ÚPV ČR), který zajišťuje patentovou ochranu na území České republiky. Tabulky obsahují pouze údaje o patentové aktivitě subjektů působících na území České republiky.

Zdrojem dat o **počtech zaměstnaných ve vědeckých a technických povoláních** je Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS), kde základní šetřenou jednotkou jsou jednotlivci a domácnosti. Data v tabulkách jsou uváděna jako roční průměry. Pokud je jejich hodnota menší než 3 000 osob, jsou považovány za údaje s nízkou spolehlivostí. V roce 2010 došlo ke změně metodiky, a proto nejsou data za rok 2010 plně srovnatelná s předchozími lety. Od roku 2011 jsou zaměstnaní ve vědeckých a technických povoláních definováni na základě nové klasifikace CZ-ISCO 08 (CZ-ISCO hlavní třídy 2 a 3). Z osob zaměstnaných ve vědeckých a technických povoláních se vyčleňuje velmi úzká skupina osob označovaných jako **Specialisté** (CZ-ISCO hlavní třída 2). Z této kategorie osob se dále podrobněji vymezují následující tři skupiny zaměstnání dříve označované jako vědci a inženýři:

- o specialisté v oblasti vědy a techniky (CZ-ISCO třída 21);
- o specialisté v oblasti zdravotnictví (CZ-ISCO třída 22);
- o specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií (CZ-ISCO třída 25).

Data týkající se **mezd specialistů** pocházejí z výsledků strukturální mzdové statistiky, kterou publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí. Do roku 2010 se výše průměrné hrubé měsíční mzdy specialistů zde uváděná vztahuje ke vzorku šetření (cca 1,7 mil zaměstnaných osob), jedná se tedy o nedopočtená data.

Studenti vysokých škol (ISCED stupeň 5A, 6) v **přírodovědných** (biologické, fyzikální a chemické vědy, matematické vědy a statistika, informatika a výpočetní technika) a **technických** (technické vědy a technicky zaměřená řemesla, výroba a zpracovatelský průmysl, architektura a stavebnictví) studijních oborech jsou definováni dle mezinárodní klasifikace oborů vzdělání ISCED 97 (ISCED obor 4 a 5). Data se vztahují vždy k 31. 12. a byla získána z datových zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, konkrétně z databáze SIMS.

High-tech (technologicky vyspělé) zboží je vymezeno pro potřeby statistiky zahraničního obchodu dle jednotného mezinárodního třídění zboží SITC a člení se do devíti základních skupin (Elektronika a telekomunikace; Elektrotechnika; Farmacie; Chemie; Letecká technika; Neelektrické stroje; Vědecké přístroje; Výpočetní technika a Ostatní high-tech). Od roku 2011 se již nesledují údaje o zahraničním obchodu se zbožím podle sídla vývozce.

Údaje o **vývozu technologických služeb** pocházejí z šetření o vývozu a dovozu služeb ZO 1–04. Jednotlivé položky těchto služeb (platební tituly) jsou vymezeny na základě mezinárodní klasifikace EBOPS (Rozšířená klasifikace služeb v platební bilanci).

20. VZDĚLÁVÁNÍ

Údaje o **vzdělávání** jsou přebírány z databáze Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Tabulky zahrnují všechny školy zařazené v rejstříku škol a školských zařízení bez ohledu na zřizovatele. Učitelé (včetně ředitelů, jejich zástupců, výchovných poradců a učitelů odborného výcviku) jsou uváděni jako přepočtení na plně zaměstnané.

Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání - ISCED (International Standard Classification of Education) byla vypracována a vydána UNESCO již v roce 1976, aby sloužila jako nástroj vhodný pro shromažďování, zpracování a zpřístupňování vzdělávacích statistik jak v jednotlivých zemích, tak v mezinárodním měřítku. Zatím k poslední revizi ISCED došlo v roce 1997. Klasifikace má 7 úrovní vzdělávání (0 až 6), které mohou mít vnitřní členění A až C.

Mateřské školy poskytují předškolní vzdělávání. Údaje o nich zahrnují jak „běžné“ mateřské školy, tak i školy, které jsou samostatně zřízeny pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SPV).

Základní školy, včetně škol pro žáky se SPV, zajišťují základní vzdělávání, které je povinné pro všechny způsobilé děti.

Střední školy, včetně škol pro žáky se SPV, jsou určeny k získání středního vzdělání. Toho lze dosáhnout na školách vyučujících v oborech gymnázií a oborech odborného vzdělání na středních školách (zahrnují obory středních odborných škol, středních odborných učilišť, odborných učilišť a praktických škol). Součástí oborů odborného vzdělání jsou i obory nástavbového studia, které jsou uváděny samostatně.

Dalším druhem škol jsou **konzervatoře**, včetně konzervatoří pro žáky se zdravotním postižením, na kterých žáci mohou dosáhnout buď středního vzdělání s maturitní zkouškou, nebo vyššího odborného vzdělání v konzervatoři. Ve vyšším odborném vzdělávání se studenti rovněž vzdělávají na **vyšších odborných školách**.

Data za všechny shora uvedené druhy škol jsou **publikována za školní rok** a vykazována podle stavu **k 30. 9. sledovaného roku**.

Na **vysokých školách** se studuje v bakalářském, magisterském, magisterském navazujícím nebo doktorském studijním programu. Protože roste počet studentů, kteří současně studují na více vysokých školách či fakultách, jsou počty studentů publikovány ve fyzických osobách (každý student je uveden jen jednou). Celkový počet nemusí vždy souhlasit se součty za jednotlivé vysoké školy, příp. jednotlivé formy studia a typy studijních programů.

Data za veřejné i soukromé **vysoké školy** jsou čerpána ze systému SIMS (Sdružené informace matrik studentů). Počty škol a studentů jsou vykazovány podle stavu **k 31. 12.** a absolventů za celý kalendářní rok. Centrální databáze je trvale doplňována a aktualizována; údaje publikované v této ročence jsou dle stavu zpracování ke dni 22. 1. 2013.

Členění podle forem vzdělávání:

- střední a vyšší odborné vzdělávání je poskytováno denní formou a ostatními formami, tj. večerní, dálkovou, distanční nebo kombinovanou
- vysoké školy zajišťují studium formou prezenčního, distančního nebo kombinovaného studia

21. ZDRAVOTNICTVÍ

Vybrané údaje o zdravotnictví jsou převzaty z podkladů Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR), zřízeného Ministerstvem zdravotnictví ČR. Jde o údaje za **rezorty celkem**.

Údaje o počtu **lékařů, včetně zubních lékařů** (přepočtený počet pracovníků) se počítají jako součet úvazků jednotlivých lékařů ve zdravotnických zařízeních, přepočtený podle délky plně týdenní pracovní doby, stanovené pro dané zařízení či pracoviště; od roku 2007 jsou počty lékařů (včetně zubních lékařů) uváděny včetně smluvních pracovníků.

Smluvní pracovníci jsou pracovníci, kteří pracují v daném zdravotnickém zařízení na základě:

- **dohody** o pracích konaných mimo pracovní poměr (zaměstnanci na základě dohod o provedení práce, zaměstnanci na základě dohod o pracovní činnosti)
- **smlouvy** o dílo (dle občanského nebo obchodního zákoníku)

Lůžkový fond nemocnic a jeho využití obsahuje vybrané ukazatele využití lůžkového fondu, personálního zabezpečení lékaři a zdravotnickými pracovníky nelékaři s odbornou způsobilostí, jejich zatížení a informace o pohybu hospitalizovaných.

Údaje o **pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz** zpracovává ČSÚ. Zpravodajskou jednotkou jsou všechny podniky nad 25 zaměstnanců (pojištěnců). Údaje za podniky s menším počtem zaměstnanců a osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) jsou čerpány z České správy sociálního zabezpečení.

Průměrné procento pracovní neschopnosti za rok se vypočítá jako podíl počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz a průměrného počtu zaměstnanců nemocensky pojištěných, násobeného počtem kalendářních dnů v roce.

22. SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Pro potřeby státní statistiky jsou využívány výstupy z informačních systémů České správy sociálního zabezpečení (dávky nemocenského pojištění, příjemci důchodů a průměrné výše důchodů) a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (sociální služby - zařízení, uživatelé a výdaje, domovy pro seniory, dávky státní sociální podpory, příjemci starobního důchodu podle jeho výše, průkazy zdravotně postižených).

Sociální zabezpečení zahrnuje důchodové pojištění, nemocenské pojištění, dávky státní sociální podpory a sociální péči. V rámci důchodového pojištění se poskytují důchody starobní, invalidní, vdovské a vdovecké, sirotčí. Do roku 2009 se poskytovaly invalidní důchody plné a částečné, s účinností od 1. 1. 2010 se změnilo plné invalidní důchody v důchody pro invaliditu třetího stupně a částečné se rozdělily na důchody pro invaliditu prvního a druhého stupně (v závislosti na procentním poklesu pracovní schopnosti pojištěnce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu). Od roku 2010 se dále invalidní důchod vyplácený ke dni dovršení věku 65 let mění na starobní důchod. Starobní důchody jsou uváděny sólo, tj. bez kombinace s vdovským či vdoveckým důchodem.

Dávkový systém **nemocenského pojištění** tvoří čtyři **dávky**: nemocenské, ošetrovné (do roku 2008 podpora při ošetřování člena rodiny), peněžité pomoci v mateřství, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství. Dávky nemocenského pojištění se poskytují za kalendářní dny po stanovenou dobu. U osob samostatně výdělečně činných je nemocenské pojištění dobrovolné. Z tohoto pojištění jim náleží jen dvě dávky - nemocenské a peněžité pomoci v mateřství. Uchazeči o zaměstnání nejsou nemocensky pojištěni, ale z nemocenského pojištění se jim poskytuje peněžité pomoci v mateřství. V tabulkách vztahujících se k nemocenskému a důchodovému pojištění nejsou zahrnuty údaje týkající se ozbrojených složek Ministerstva obrany ČR, Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva spravedlnosti ČR.

Ve vyplacených **dávkách státní sociální podpory** jsou vykazovány dávky poskytované v závislosti na výši příjmu rodiny - testované, tj. přírůstek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení a porodné (do roku 2010 vč. patřilo mezi dávky netestované) a netestované (nárok na dávky není limitován výší příjmu rodiny), tj. rodičovský příspěvek, dávky péčovské péče a pohřebné. S účinností od 1. 1. 2011 došlo ke zpřísnění pravidel pro poskytování sociálního příplatku. Nárok na sociální příplatek je vázán na péči o nezaopatřené dítě, na zdravotní postižení dítěte nebo rodiče a na stanovenou hranici příjmů v rodině, která musí být nižší než dvojnásobek životního minima rodiny. Od 1. 1. 2012 byl sociální příplatek definitivně zrušen a institut posouzení příjmové situace byl přesunut jako nový institut příspěvku na péči, který byl dosud poskytován bez závislosti na příjmu. Současně byl v dávkách státní sociální podpory zrušen rodičovský příspěvek pro rodiče postižených dětí. Státní sociální podpora tak s výjimkou dávek vázáných se k péčovství již není dávkou zohledňující jakýmkoliv způsobem zdravotní stav.

Sociální péči zajišťuje stát pomoc občanům, jejichž životní potřeby nejsou dostatečně zabezpečeny příjmy z pracovní činnosti, dávkami důchodového nebo nemocenského zabezpečení, popřípadě jinými příjmy, a občanům, kteří ji potřebují vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nebo věku. Sociální péče zahrnuje zejména péči o občany těžce zdravotně postižené. V rámci sociální péče se poskytují peněžité dávky, věcné dávky a rekreační péče. V souvislosti s přijetím zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, došlo od roku 2007 ke změně členění druhů poskytovaných **sociálních služeb** a byl vytvořen registr poskytovatelů sociálních služeb. Do roku 2007 bylo zjišťování prováděno za jednotlivá zařízení sociálních služeb s tím, že zařízení předávalo podrobné údaje pouze za převládající typ poskytované služby a za ostatní sociální služby pouze doplňkové informace. Od roku 2008 je aplikován odlišný metodický přístup, který spočívá ve sledování údajů za každou registrovanou sociální službu na samostatném výkazu. Tento přístup umožnil získat detailnější a přesnější údaje o poskytovaných registrovaných sociálních službách. Z tohoto důvodu nejsou některé údaje z let 2007 až 2009 srovnatelné s údaji z let předchozích, přičemž rok 2007 není srovnatelný ani s roky následujícími. Údaje o kapacitách zařízení sociálních služeb vycházejí ze skutečného rozmístění poskytovaných služeb.

23. KULTURA

Data jsou v této oblasti přebírána od Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS), jehož zřizovatelem je Ministerstvo kultury ČR, a zachycují stav k 31. 12. nebo úhrn za kalendářní rok.

Veřejnými knihovnami jsou Národní knihovna ČR a Moravská zemská knihovna, které jsou v přímém řízení Ministerstva kultury ČR, krajské vědecké knihovny zřizované kraji a dále knihovny zřizované obcemi a městy. **Výpůjčky celkem** znamenají výpůjčky všech knihovnických jednotek prezenčně i mimo knihovnu. **Knihovní jednotka** je každý samostatný svazek dokumentu, tj. každý výtisk nebo část vícesvazkového díla, vázaný nebo do desek uložený komplet celého ročníku nebo několika čísel periodik, každá samostatná mapa, grafický list, nosič speciálních druhů dokumentů (magnetofonová kazeta, CD-ROM aj.), který je evidován jako samostatná věc v přírůstkovém seznamu.

U muzeí, památníků a galerií včetně jejich poboček jsou předmětem statistického zjišťování všechna zařízení, jež byla **v provozu** a bez ohledu na jejich zřizovatele. Za **pobočku** se považují detašované části, které jsou mimo sídlo muzea nebo galerie, a tvoří s vykazujícím subjektem organizační složku. **Památníkem** se rozumí místnost či objekt, ve které je instalována expozice nebo výstava. V případě **galerií** jsou statisticky šetřeny ty, které vlastní sbírkové předměty, tzv. muzea výtvarných umění, nikoliv galerie prodejní. Nejvýznamnější formou činnosti muzeí je jejich výstavní činnost, a to buď prostřednictvím krátkodobých, příležitostných **výstav** nebo dlouhodobých (stálých) **expozič**.

Mezi **památkové objekty s kulturně výchovným využitím** patří hrady, zámky, kostely, kláštery, zříceniny, mlýny, věže a další památky, které jsou zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a nespádají pod správu muzea nebo galerie. Uváděné údaje se týkají všech zařízení bez ohledu na jejich zřizovatele.

24. KRIMINALITA, NEHODY

Údaje o kriminalitě a dopravních nehodách byly převzaty z podkladů Policejního prezidia ČR.

Data o zjištěných a objasněných **restných činech** zahrnují také trestné činy na železnici a trestné činy evidované službou cizinecké policie. Objasněné trestné činy zahrnují trestné činy spáchané a vyřešené ve vykazovaném roce.

Obecná kriminalita zahrnuje násilné trestné činy, mravnostní trestné činy, majetkové trestné činy, podvody a zpronevěry, ostatní majetkové a ostatní kriminální trestné činy. Hospodářská kriminalita zahrnuje především trestné činy v obchodních a finančních vztazích.

Dopravní nehody zahrnují všechny nehody nahlášené Policii České republiky, přičemž od roku 2009 došlo ke změně pravidel pro jejich hlášení. Počet usmrcených, zraněných těžce a lehce odpovídá stavu do 24 hodin po nehodě. Hmotná škoda zahrnuje škodu na vozidlech, jejich nákladu nebo na zařízení komunikace.

Údaje o **požárech** a hlavních důvodech zásahů hasičských záchranných sborů byly převzaty z informací zpracovávaných Hasičskými záchrannými sbory.

25. VOLBY

Historicky první **volbu prezidenta republiky** vyhlásil předseda Senátu Parlamentu České republiky rozhodnutím č. 322/2012 Sb. ze dne 1. října 2012 na dny 11. a 12. ledna 2013. Provedení volby se řídilo Ústavou České republiky a zákonem č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů. O čtrnáct dní později se konalo ve dnech 25. a 26. ledna druhé kolo volby. Území České republiky tvořilo jeden volební obvod. Žádný z kandidátů nezískal v prvním kole volby prezidenta nadpoloviční většinu z celkového počtu odevzdaných platných hlasů. Do druhého kola tak postoupili dva kandidáti, kteří obdrželi v prvním kole nejvíce odevzdaných platných hlasů. Prezidentem republiky byl zvolen kandidát, který získal ve druhém kole volby nejvyšší počet platných hlasů.

Ve dnech 25. a 26. října 2013 se konaly volby do **Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky** (PSP ČR), které vyhlásil prezident republiky svým rozhodnutím č. 266/2013 Sb., ze dne 28. srpna 2013, poté, co byla Poslanecká sněmovna rozpuštěna rozhodnutím prezidenta republiky č. 265/2013 Sb. ze dne 28. srpna 2013. Průběh voleb stanovil zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Výsledky ze zahraničí byly na základě vylosování Státní volební komisí sčítány do Středočeského volebního kraje. Podle Ústavy ČR bylo voleno 200 poslanců na dobu čtyř let.

Úplné výsledky hlasování při volbě prezidenta i výsledky voleb do PSP ČR jsou dostupné na internetové adrese www.volby.cz.

Zapsaní voliči představují počet osob registrovaných v seznamech voličů (osob, splňujících zákonné podmínky pro výkon aktivního volebního práva). **Vydané úřední obálky** se rovnají počtu hlasujících voličů, kteří přišli volit, a byla jim ve volební místnosti vydána obálka pro hlasování. **Odevzdané úřední obálky** znamenají počet úředních obálek, které hlasující voliči vhodili do volební schránky. **Volební účast** je počítána jako podíl počtu hlasujících voličů (osob, jimž byla ve volební místnosti vydána úřední obálka) a registrovaných voličů (osob uvedených ve volebních seznamech). **Počet kandidátů** je počet volitelných kandidátů (bez odvolaných a odstoupivších). **Počet mandátů** je počet volených míst poslanců v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Údaje o procentech platných hlasů jsou uváděny na dvě desetinná místa bez zaokrouhlení.

26. SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ

Obsahem této kapitoly jsou vybrané údaje z definitivních výsledků sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo na základě zákona č. 296/2009 Sb. na celém území České republiky k 26. 3. 2011. Údaje byly zjišťovány podle stavu k rozhodnému okamžiku, kterým byla půlnoc z pátku 25. března na sobotu 26. března 2011. Sčítání se **vztahovalo na každou fyzickou osobu**, která měla v rozhodný okamžik trvalý nebo povolený přechodný pobyt na území České republiky, **na každý dům**, i neobydlený, a **na každý byt**, i neobydlený. Domem se rozuměla budova, která obsahovala prostory určené k bydlení nebo ubytování. Byt byl definován jako soubor místností (popřípadě jednotlivá místnost), který byl stavebním úřadem určen k bydlení.

V souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady o sčítání lidu, domů a bytů jsou definitivní výsledky SLDB 2011 zpracovány a publikovány **podle místa obvyklého pobytu**. Jsou zveřejněny na internetových stránkách www.scitani.cz a ve speciálních publikacích.

27. HLAVNÍ MĚSTO PRAHA A MĚSTSKÉ ČÁSTI

Podle zákona č. 131 ze dne 13. dubna 2000 o hlavním městě Praze je Praha hlavním městem České republiky, krajem a obcí.

Obecně závaznou vyhláškou č. 55/2000 Sb. hlavního města Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy se Praha člení na 57 městských částí. Městské části jsou spravovány zastupitelstvy městských částí v čele s radami a starosty. Jejich rozhodnutí provádějí úřady městských částí. Současně tento Statut svěřuje s účinností od 1. 7. 2001 výkon přenesené působnosti na 22 městských částí.

V této kapitole jsou uváděny údaje z předchozích kapitol v podrobnějším členění na 57 městských částí. V tabulkách jsou městské části řazeny podle příslušnosti do 22 správních obvodů. **S účinností od 1. listopadu 2007 vykonává pro MČ Praha-Čakovice přenesenou působnost MČ Praha 18 namísto MČ Praha 19.**

Metodika platí stejná, jako u příslušných kapitol.

Navíc jsou v této kapitole zařazeny:

Základní údaje o hospodaření hlavního města Prahy za rok 2012. Zdrojem dat je Magistrát hl. m. Prahy.

Příjmy a výdaje domácností v letech 2010 až 2012. Data vycházejí ze statistiky rodinných účtů (viz dále).

PŘÍJMY A VÝDAJE DOMÁCNOSTÍ

Údaje o vydáních domácností vychází z výběrového šetření statistiky rodinných účtů (SRÚ), která sleduje hospodaření soukromých domácností. Poskytuje informace o výši a struktuře spotřeby domácností i o vlivu různých faktorů (např. pohyb cen, situace na trhu) na strukturu vydání a spotřební zvyklosti domácností.

Zpravodajské domácnosti SRÚ jsou vybírány záměrným kvótním výběrem. Jednotkou výběru a zpravodajskou jednotkou šetření je hospodářská domácnost. Základním výběrovým znakem je skupina domácností, odvozená od ekonomické aktivity a postavení v zaměstnání osoby v čele domácnosti. Pro tři nejvýznamnější skupiny domácností se používají ještě další výběrová kritéria, a to:

- čistý peněžní příjem na 1 člena domácnosti a počet nezaopatřených dětí pro domácnosti zaměstnanců a domácnosti osob samostatně výdělečně činných;
- důchod na 1 člena domácnosti a počet členů (u jednočlenných domácností také pohlaví osoby) pro domácnosti důchodců bez ekonomicky aktivních členů.

Soubor domácností byl vybrán tak, aby jeho složení podle zvolených výběrových znaků odpovídalo struktuře domácností v ČR. Oporou pro stanovení kvót byly výsledky šetření Životní podmínky (realizované jako národní modul šetření EU-SILC). Zpravodajská domácnost vede tzv. Deník zpravodajské domácnosti, do kterého zapisuje veškeré příjmy a výdaje za všechny členy domácnosti. Pro třídění spotřebních vydání se v SRÚ od roku 1999 používá klasifikace CZ-COICOP „Klasifikace individuální spotřeby podle účelu“.

Oproti minulému roku byly provedeny ve struktuře a obsahu tabulek změny. Údaje v tabulkách se nyní vztahují ke všem domácnostem souboru SRÚ (v minulých vydáních pouze k domácnostem zaměstnanců) a tabulka o nákupu a spotřebě byla vypuštěna (vzhledem k nízké vypovídací schopnosti dat).

28. ÚZEMNÍ SROVNÁNÍ, TOWNS

Na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb. ze dne 3. prosince 1997, o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, byla Česká republika 1. ledna 2000 rozdělena na 14 krajů. Podle tohoto zákona a usnesení vlády České republiky č. 707/1998 zavedl Český statistický úřad podle § 19 odst. 1 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě a po dohodě se Statistickým úřadem Evropských společenství (Eurostatem) "**Klasifikaci územních statistických jednotek - CZ-NUTS**".

Klasifikace NUTS (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) je základním systematickým nástrojem pro potřeby statistické, analytické a pro potřeby poskytování statistických informací Evropské unii. Využívá se ke statistickému monitorování a k analýzám sociální a ekonomické situace v regionech a pro potřeby přípravy, realizace a hodnocení regionální politiky, na úrovni NUTS 2 je využívána zejména pro oblast čerpání z tzv. „Strukturálních fondů EU“.

S účinností od 1. ledna 2008 je Klasifikace územních statistických jednotek CZ-NUTS aktualizována sdělením ČSÚ č. 201/2007 Sb. V současnosti klasifikace obsahuje 4 úrovně NUTS, vymezení jednotlivých úrovní NUTS je charakterizováno počtem obyvatel a rozlohou. Na nižších úrovních jsou pak používány tzv. „lokální administrativní jednotky“ (LAU). Systém LAU však není v EU legislativními nástroji zaváděn.

- NUTS 0 vyjadřuje **stát Českou republiku**
- NUTS 1 vyjadřuje **území České republiky**
- NUTS 2 vyjadřuje **regiony soudržnosti**, tj. celkem 8 sdružených krajů
- NUTS 3 vyjadřuje celkem **14 krajů**, tj. **vyšších územních samosprávných celků - VÚSC**
- LAU 1 vyjadřuje **okresy**, tj. celkem 76 okresů a Hlavní město Praha
- LAU 2 vyjadřuje **obce**, tj. celkem 6 251 obcí (Hl. m. Praha je uvedena jako jedna jednotka)

Přehled regionů soudržnosti NUTS2 a krajů NUTS3:

- Praha** - Hl. m. Praha
- Střední Čechy** - Středočeský kraj
- Jihozápad** - Jihočeský kraj a Plzeňský kraj
- Severozápad** - Karlovarský kraj a Ústecký kraj
- Severovýchod** - Liberecký kraj, Královéhradecký kraj a Pardubický kraj
- Jihovýchod** - Kraj Vysočina a Jihomoravský kraj
- Střední Morava** - Olomoucký kraj a Zlínský kraj
- Moravskoslezsko** - Moravskoslezský kraj

* * *

METHODOLOGICAL NOTES

The methodological notes give basic methodological information on data published both in the printed volume and on the enclosed CD. Tables in the publication are numbered within each chapter starting with number 1 and tables by region on the enclosed CD are numbered from 101 to keep them easy to follow. In the end there are links to more detailed data that can be obtained on the Internet.

1. BASIC CHARACTERISTIC

In long-term time series an emphasis is put mainly on the data comparability in terms of the applied methodology. A number of changes, due to efforts of the State Statistical Service to keep methods and results of surveys comparable internationally, occurred over the whole period. The organizational structure of the national economy was gradually changing, too. Therefore it was necessary to recalculate the time series of indicators according to the methodology and organizational structure of the latest year published (i.e. 2012) in order to be able to assess the long-term development in correct manner. All the value indicators are given at current prices because sufficiently relevant data on price developments in neither the production area nor the consumption one to carry out conversions to constant prices have been available in the regional breakdown.

Concerning the territorial arrangement, all the data were converted to the territorial structure valid as at 31 December 2012. Wherever the data are surveyed in a sample survey and are only estimated by means of mathematical and statistical methods for lower territorial levels, the recalculation is more difficult and for a part of indicators it is impossible at all. Due to the carried out conversions some data differ from those published before. In some cases the contents differ from data published in interregional and inter-district comparisons (Chapter 28) and, as the case may be, from data given in other chapters as well.

If a conversion to a comparable methodology was not feasible, the fact is mentioned in methodological notes under respective tables or it is explained in the methodology sections of respective chapters. Therefore in this section we draw attention only to changes, which concern the comparability of long-term time series.

Data on the **population** until 2000 followed the results of the Census as at 3 March 1991. Since 2001 they followed the results of the Population and Housing Census as at 1 March 2001, and since 2011 they have followed the final results of the Population and Housing Census as at 26 March 2011. Based on the census, demographic balances of the given decade are being processed. In accordance with international conventions, the data also include numbers of foreigners staying long-term in the country.

In the **labour market** comparability of data on the number of employees and average wages taken from business statistics is adversely affected by changes in the limits between larger enterprises (surveyed) and smaller ones (not surveyed). These changes are mostly reflected in the development of the number of employees and, to a lesser extent, of the average monthly wage. The set of reporting units developed as follows:

- 2000 to 2001 – enterprises with 20+ employees, incorporated and unincorporated, all entities classified to financial intermediation, all entities classified to the non-business sphere, excluding armed forces;
- 2002 to 2012 – all entities, including the units of the Ministry of the Interior of the CR and the Ministry of Defence of the CR not published before.

The methodology of calculation of the **registered unemployment rate** changed in the middle of 2004 since when the numerator of the fraction contains available unemployed job applicants and the denominator was extended by the number of foreigners available for work. Since 1 January 2013, a new indicator has been introduced: **share of unemployed persons**, methodology of which is explained in the Labour market chapter. Comparable time series is available from 2005. Usage of the registered unemployment rate indicator stopped in 2012. Since 2002 entities, holdings of which exceed specified so-called “threshold values”, have been classified to **agriculture** in accordance with standards of the European Union. Smaller agricultural holdings have been classified to the household sector as “hobby activities” of the population and their extent at the regional level is impossible to determine with sufficient reliability. Backward recalculation of time series to a comparable basis is also impossible.

In **industry** the data referring to years since 1997 are the only comparable. They refer to enterprises with 100+ employees having their registered offices on the territory concerned. Since 1997 sales from industrial activity have also been monitored instead of the former goods production (gross production). In **construction**, published indicators changed; construction work in the long-term time series is provided now by construction site.

In **education** the secondary education cannot be clearly broken by individual types of schools any more (secondary technical schools, secondary vocational schools). All types of schools now cover pupils who were before independently reported by special schools.

In **health** the time series is comparable since 2000, when data on the health establishments falling under all ministries have been given. Detached units of the health establishments are not covered (unlike in Chapter 27). Since 2007 the number of physicians includes also contractual workers.

In 2007, due to the amendment of the act significant changes in the structure (and names) of respective social care establishments occurred in **social security**.

In **crime and accidents** older data cannot be published, as they are not available itemized by district and therefore it was impossible to recalculate data in the breakdown according to the new territorial structure of regions.

2. AREA AND CLIMATE

The opening table contains basic data on the **territory of regions and districts of the Czech Republic**. Data on areas of regions and districts as at 31 December 2012 have been derived from official data of the Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre in Prague.

The size structure of municipalities was processed according to the territorial-administrative arrangement as at 31 December 2012.

Climate is presented by basic meteorological data measured at weather stations located on the territory of the region. Data from the stations were taken over from the Czech Hydrometeorological Institute in Prague.

3. ENVIRONMENT

The environment comprises anything that creates natural conditions for the existence of organisms, including human beings, and is a prerequisite for their further evolution. Its compartments are especially air, water, rocks, soil, organisms, ecosystems, and energy.

The Act of the Czech National Council No. 114/1992 Sb., on nature conservation and landscape protection distinguishes six categories of specially protected areas as follows:

Large-size protected areas:

- National parks are large areas unique at the national or international scales, major parts of which are occupied by natural or nature-close ecosystems where species of flora and fauna, and abiotic nature are of extraordinary scientific and educational importance;
- Protected landscape areas are large areas with harmonically formed landscape, characteristic relief, significant shares of forest and permanent grassland natural ecosystems, high abundance of tree species, or, as the case may be, preserved monuments of historical settlements.

Small-size protected areas:

- National natural monuments are smaller natural formations (including those formed by human activity besides the forces of nature), deposits of minerals or habitats of endangered species on fragments of ecosystems of the national or international environmental, scientific, or aesthetic importance;
- National nature reserves are smaller areas where ecosystems important at the national or international levels of extraordinary natural value are bound to natural their relief with a typical geological structure;
- Natural monuments are areas defined similar way as the national natural monuments yet important at the regional level only;
- Natural reserves are smaller areas of concentrated natural value with represented ecosystems characteristic to and important for the given geographical area.

Environmental protection expenditure includes investment expenditure on the acquisition of tangible fixed assets and non-investment expenditure related to environmental protection activities. **Tangible fixed assets (TFA)** for environmental protection are the sum expended by reporting units on the TFA acquisition (by purchase or own activities) and the total value of the TFA acquired for free or by transfer according to relevant legislation or by a change from private use to business. The **non-investment expenditure** for environmental protection includes wages and salaries, payments for rent, energy and other material, and payments for services the main purpose of which is to protect the environment.

Economic benefits from environmental protection activities refer to revenues from sale of environmental protection services, revenues from sale of by-products, and savings generated from reuse of by-products that originated at activities related to environmental protection.

An **emission** shall mean a process in which pollutants of various states are introduced into the atmosphere. Emissions are given in kilograms per hour or in tonnes per year. Amounts of the given pollutants released into the air are listed in the **Register of Emissions and Air Pollution Sources (REZZO)**, which keeps records of the following types of pollution sources broken down by thermal output REZZO 1 (large stationary pollution sources), REZZO 2 (mid-sized stationary pollution sources), REZZO 3 (small stationary pollution sources), and REZZO 4 mobile pollution sources (especially road and motor vehicles, railway vehicles, boats, vessels, and aircraft).

Waste shall mean any movable thing which its owner disposes of or intends to dispose of or has the duty to dispose of and which is classified to a category of wastes enlisted in the Act No. 185/2001 Sb. on waste. **Hazardous waste** shall mean waste included in the List of Hazardous Wastes and any other waste exhibiting one or more hazardous characteristics enlisted in the Act on Waste.

Waste management shall mean the gathering, collecting, purchase, transport, storage, treatment, use, and disposal of waste. The methods of waste management are divided into waste recovery (R codes), waste disposal (D codes), and other waste management operations (N codes).

The **municipal waste** shall mean all types of waste generated on the territory of a municipality in activities of natural persons, which is classified to Group 20 of the Catalogue of Waste, except for waste produced by legal or natural persons holding a business licence. In this publication the municipal waste shall mean all waste generated on the municipality territory, which is generated in activities of natural persons, and waste which is similar to municipal waste from trades, offices, etc., including waste components collected separately.

The **industry of water supply and sewerage systems** involves water management activities related to the administration and operation of water supply and sewerage collection systems that means with the providing for sufficient supply of quality drinking water and for removal of waste water and its treatment. **Public water supply systems and sewerage systems** include water supply systems and sewerage systems established and run in the public interest. The **water produced** includes both invoiced and non-invoiced water. The sum of data for invoiced and non-invoiced water may differ from amounts of the water produced for an amount of water taken from other organizations, or for water handed over to other organizations.

The **waste water treatment plant (WWTP)** shall mean premises and equipment serving for waste water treatment having the mechanical, biological, and/or further stage of treatment. Equipment used for coarse pre-treatment of waste water (racks, grit traps, oil traps, etc.), cesspools, sumps, and simple devices with a mechanical function, which are not monitored and operated regularly, are not considered to be waste water treatment plants.

The **WWTP capacity** refers to the design capacity (m^3/day). A higher capacity than the design one is given where implemented intensification measures have been approved by the water authority.

4. POPULATION

The data showing the size and structure of the population are derived from population censuses, which are followed by annual statistical balances of data on births, marriages, divorces, deaths, and migration. The data sources are statistical reports from registries unless otherwise stated. Since 2011, data on the population size and structure follow the final results of the 2011 Population and Housing Census as at 26 March 2011; they are not comparable with the data for the previous years.

All data refer to the population permanently resident on the given territory, irrespective of citizenship. Since 2001 the following are included: foreigners with asylum granted and foreigners with visa over 90 days. Since 1 May 2004 citizens of the European Union with temporary stay and citizens of third countries with long-term stay on the territory of the Czech Republic are also included.

Mid-year population is the number of inhabitants of the given territory balanced as at 1 July of the reference year. **Natural increase** of the population is the difference between live births and the total number of deaths. **Total increase** of the population is the sum of the natural increase and increase by migration. **Migration** is a change of permanent residence or long-term stay of a person over the borders of the given territory. The CZSO receives the data on migration from information systems of the Ministry of the Interior of the CR and the Directorate of Alien Police Service.

Births – a born child is counted in the region (district) according to the permanent residence of the mother at the delivery. **Total fertility rate** is the average number of children that would be born alive to a woman provided that age-specific fertility rates in a reference calendar year remain unchanged during her childbearing period (15–49 years of age).

Tables on **abortions** are compiled from a set of individual data received by the CZSO from the Institute of Health Information and Statistics of the CR. **Total abortion rate** is the average number of abortions that a woman would have provided that age-specific abortion rates recorded in a reference calendar year remain unchanged during her childbearing period (15–49 years of age).

Stillbirth rate is the number of stillbirths per 1 000 births in total. **Infant mortality rate** is the number of deaths among children under 1 year of age per 1 000 live births. **Neonatal mortality rate** is the number of deaths among children under 28 days of age per 1 000 live births.

Data on **deaths analysed by cause** are classified according to the 10th decennial revision of the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10) in force since 1 January 1994.

Index of ageing is the ratio of the number of persons aged 65+ years per 100 persons aged 0–14 years. **Life expectancy** shows the average number of years to be lived by an x-year-old individual, given the mortality conditions of the reference period from the mortality table. With regards to elimination of random deviations, an average for two-year periods is used for regions and for five-year periods for districts.

Marriages are included in a respective territory according to the place of residence of the groom. **Divorces** are broken down by territory according to the last common place of residence of the spouses. The CZSO receives the data from the information system of the Ministry of Justice of the CR.

Such a person is deemed to be a **foreigner** in the Czech Republic who has other than Czech citizenship or a person without citizenship and also a person having more than one citizenship, none of which is Czech.

In tables 4-11. and 4-12. the total number of foreigners includes foreigners with permanent residence, citizens of the EU/EEA and Switzerland and their dependants with temporary residence, citizens of third countries with long-term residence or visas for stay over 90 days. Data come from the records of the Directorate of Alien Police Service.

5. MACROECONOMIC INDICATORS

Regional accounts, the only source of regional macroeconomic indicators, are a regional analogy to national accounts. They result from annual national accounts compiled for the Czech Republic; as for the methodology they correspond to the European System of Accounts (**ESA95**) and consistently observe rules and recommendations valid for Member States of the European Union, which means that they are comparable to them – harmonized.

In accordance with the ESA95 methodology indicators are surveyed by a **workplace method**, which means that indicators for enterprises are allocated to regions according to the real location of workplace of a unit. Gross value added for multi-regional organizations is allocated based on wages paid in individual regions. Indicators of household accounts are related to the place of **residence of the households**.

Gross domestic product (GDP) is a key indicator of the development of the economy. It is a set of values added of individual institutional sectors or individual industries in activities considered by the ESA95 to be productive (i.e. including both market and non-market services) and net taxes on products (it is thus expressed in purchaser prices). From the point of view of use, GDP is equal to the sum of final consumption (of households, government, and non-profit institutions serving households), gross capital formation (fixed capital and balance of inventories and acquisitions less disposals of valuables) and the external trade balance.

Gross value added (GVA) is the sum of values added of individual industries (i.e. GDP excluding net taxes on products, which cannot be divided among individual industries). The industrial structure is arranged according to the CZ-NACE classification, which corresponds as for its content to the European NACE Rev. 2 classification.

Gross fixed capital formation (GFCF) includes the value of acquisition of both tangible and intangible fixed assets purchased, taken over free of charge or produced by own activities, deduced by the value of assets handed over free of charge. It also includes acquisition in the form of financial leasing. The target of the acquisition is always to use the fixed assets for productive activity including housing in the dwelling of its owner. What is not included are fixed assets worth less than CZK 20 thousand, consumer durables purchased by households for satisfaction of final consumption or acquisitions less disposals of valuables. Excluded is also equipment for military purposes (tanks and suchlike) and expenditure on research and development and the like.

Net disposable income of households is an amount that households can give to final consumption, savings in the form of financial assets and to accumulation of both tangible and intangible assets. Disposable income results from the generation and distribution of income and it is the balancing item of the secondary distribution of income account.

For the needs of the international comparison the selected **indicators are converted** to euro currency unit, purchasing power standard, and purchasing power consumption standards, namely according to the coefficients issued by the Statistical Office of the European Union – Eurostat.

Regional macroeconomic indicators are revised in harmony with the revisions of annual national accounts. Data on the year 2010 are based on the final version of annual national accounts for the year 2010, data on 2011 are based on the half-finalised version, and data on 2012 are based on a preliminary version of annual national accounts.

6. LOCAL GOVERNMENT BUDGETS

The chapter contains selected data on revenue and expenditure of regions, municipalities, and voluntary unions of municipalities. Data are taken over from the Ministry of Finance of the CR, which processes the necessary data from accounting and financial statements of individual territorial units.

Revenue and expenditure are after **consolidation**, i.e. after elimination of duplicities and entries, which are not a direct part of the financial performance.

7. PRICES

Consumer prices of selected price representatives are average consumer prices surveyed in the region in December of a reference year. Their arrangement in the table is based on the consumer basket structure (i.e. a set of selected kinds of goods and services paid for by the population including weights assigned to them) which has been valid since 2010.

Data on **prices of selected types of real estate** are derived from data of the Ministry of Finance of the Czech Republic. The data source is the real estate transfer tax returns, which owners (sellers) of real estate are bound to submit to the competent internal revenue offices by the end of the third calendar month following the month, in which the record of the property rights was entered into the Real Estate Register. Establishing of the database of price information at internal revenue offices was commenced by the processing of tax returns data for 1998 according to the Decree No. 279/1997 Sb. The database covers nationwide the entire population of transactions on the real estate market and is based on real (admitted) prices. Owing to additional recalculations of data from administrative sources the data for respective years published in the preceding yearbooks may not be compared.

Prices of agricultural products are measured in the network of selected agricultural producers. They are mostly nominal prices of selected agricultural products by main (specified) quality grades. The reported price is a simple arithmetic mean of prices of individual significant contracts, which were executed around the middle of the reference month.

8. LIVING CONDITIONS

Based on the membership in the European Union, the Czech Statistical Office carried out further EU-SILC (Statistics on Income and Living Conditions) sample survey in households called "**Living Conditions 2012**". The aim of the survey is to obtain on a long-term basis comparable data on social conditions of households, which are comparable also with other EU countries due to the survey unified methodology.

The survey applies the method of a four-year sample rotation; about a quarter of the observed households is replaced every year. The survey results are representative only up to the level of regions due to the sample size. **When**

interpreting and analysing the survey results it is necessary to keep in mind that they have some errors (both sample and non-sample). More information (e.g. tables with 95% confidence intervals estimates, from which the interval, in which the real value of the estimated characteristic occur with 95% probability, is clearly seen) can be found, along with the detailed methodology, **in the publication** "Household Income and Living Conditions 2011" on the webpages www.czso.cz, in section Statistics – Living Conditions, Household Income and Expenditure.

The survey included all persons, who in the reference period had their regular residence in the selected dwelling, including persons temporarily absent. This also held to foreign nationals and subtenants. Data for **private households** are usually calculated to equivalent sizes of household. The recalculation to the **equivalent size** of household takes into account the size and demographic composition of households. The calculation is constructed the way to reflect size savings of multimember households, i.e. savings on costs of consumer durables and services serving to a higher number of the household members (as household appliances, electricity, etc.). The OECD scale assigns the weight of 1.0 to the first adult in the household; any other adult (aged 14+ years) has 0.7; and any child (aged 0–13 years) has 0.5. The OECD-modified scale weights take more into account the household size (number of members) related savings and are defined as follows: the first adult in the household has 1.0; any other adult (aged 14+ years) has 0.5; and any child (aged 0–13 years) has 0.3.

Income of persons and income of households are surveyed always for the calendar year before the survey. The **gross money income** includes all income from work (from employment or self-employment), social income, and all other kinds of regular and irregular income awarded to the household or its individual members. The **net money income** of the household was obtained by subtracting of appropriate health and social insurance contributions and income taxes. The total net income of the household includes income in kind comprising of consumption of own-account production and/or employee benefits in kind (e.g. contributions for board).

The living minimum of the household was calculated separately for each private household on the basis of its composition, age of children, and lawful living minimum amounts (since 2007 the up-to-date data cannot be compared with those related to regulations valid before January 2007 due to the new methodology introduced). The **income poverty line** was determined as 60% of the median (i.e. the value in the middle of the income distribution) calculated from equivalised disposable income for persons. Lines for the **quintile distribution of households** by the net money income per person were calculated from the total for all households of the Czech Republic. Corresponding households and their members were categorized into five income groups determined this way for respective regions.

9. LABOUR MARKET

The source of information on the labour market surveyed in the households of respondents is the **Labour Force Sample Survey (LFSS)**. The methodology of indicators measured by the LFSS is in line with the definitions and recommendations of the International Labour Organisation (ILO). Thus the data may serve as a basis for direct international comparability of labour market characteristics in various countries. At the same time, the implementing methodology of Eurostat, which explains the contents of particular market characteristics, is adhered to.

The sample includes about 25 thousand **random selected dwellings** on the territory of the entire Czech Republic (over 0.6% of all permanently occupied dwellings). All persons usually living in the sampled dwellings, irrespective of the type of their residence, are included in the LFSS. The set of chosen dwellings varies during the survey. Each quarter 20% of newly chosen dwellings are incorporated into the panel and after five quarters being on the panel they are dismissed from.

The decisive criterion for surveyed characteristics of every respondent is the respondent's actual activity on the labour market in the reference week. If a respondent stated that he/she had worked at least one hour in the reference week for wage, salary, or for other reward, he/she is strictly classified, according to the ILO methodology, as a person in employment.

All tables give average annual data for respective years. Data for 2010 were weighted by the population data before the 2011 Population and Housing Census results had been taken into account. Data since 2011 are already weighted with 2011 Population and Housing Census results included.

Reliability of data collected by sample methods is becoming lower as the sample size decreases. The annual averages lower than 3 000 persons are considered as low reliability data and annual data for a number less than 500 persons are not published at all as their relative standard deviation is higher than 50% (represented by dots in tables). For all data obtained from the sample survey the 95% confidence interval can be constructed, i.e. the interval, in which the real value of the estimated indicator lies with the 95% probability. The interval size is affected by both frequency of the characteristic surveyed in respective region and the sample size in the region.

Data on the **number of employees** (as headcount) and on **average gross monthly wages in 2009 to 2011** (Tables 9-8., 9-9., 9-103., and 9-104. are drawn from results of the processing of annual statistical questionnaires. They cover all businesses and non-commercial organisations with no regard of their number of employees. The territorial breakdown of the data by region is obtained directly from the reporting units and is carried out depending on the location of actual workplaces of employees, by the so-called **workplace method**. However, a more detailed territorial breakdown, for example, by districts, is impossible. The data breakdown by industry has been **processed according to the CZ-NACE classification**. Data are classified to industries by principal activity of the whole enterprise.

In 2012 data on numbers of employees and average wages (Table 9-105.) are drawn from the results of the processing of quarterly statistical questionnaires and are published **by workplace location**. Data are given for all

enterprises with the numbers of employees converted to the **full-time equivalent** which reflects the length of worked hours. The data are preliminary.

The data on **wages by sex and by classification of occupations** (Tables 9-10., 9-106., and 9-107.) were obtained by merging of data from the **Information System on Average Earnings** (ISAE) of the Ministry of Labour and Social Affairs of the CR; which covers the wage sphere by sample surveys, and from administrative data source of the **Information System on Salaries** (ISS) of the Ministry of Finance of the CR, which covers exhaustively the salary sphere. The **average wage** of the employee is calculated from the paid working hours of the employee (unpaid absence, illness, etc. are not included) and therefore is not identical with the average wage from the business surveys of the CZSO, which is calculated from the registered number of employees (headcount) (Tables 9-8. and 9-9. or Tables 9-103. to 9-105.).

Since 2011 the **Structural Earnings Survey** has cover **the whole employee population of the Czech Republic** because newly employees of businesses with less than 10 employees and also employees of non-profit organizations and employees of the self-employed have been included. This change means the statistical data are more representative and also data for 2011 are not comparable to the previous years. The **breakdown by occupation** has been processed **according to the classification of CZ-ISCO** (effective since 1 January 2011).

The **wage median** is the value of the employee's wage in the middle of the wage distribution. This means that one half of wage values is below the median, while the other half is above it.

The data on the number and structure of unemployed **job applicants** and on the vacancies are taken from the Information System of the Ministry of Labour and Social Affairs of the CR (according to the records of labour offices).

Unemployed job applicants are citizens permanently residing in respective areas, who have no formal job or similar attachment to any employer, are not gainfully self-employed, and have asked the labour office to find a job for them.

Available unemployed job applicants are registered job applicants (including the EU and EEA citizens), ready to take a job immediately, when an appropriate one is offered, because there is no objective obstacle for them to become employed.

The **partly unemployed** are registered job applicants with additional earnings (coming from an activity based on employment or service relationship, or under contracts for work carried out outside contracts of employment provided that their monthly earnings or remunerations per month do not exceed a half of the minimum wage).

The **share of unemployed persons** expresses the share of available job applicants aged 15–64 years in the whole population of the same age. The indicator replaces the so-far published registered unemployment rate.

Since 1 January 2012 there has been effective an amendment to the Act No. 435/204 Sb. on employment, which in Section 35 cancels the so far applied obligations of the employers to report **job vacancies**. The employer **may** report job vacancies and their characteristics to a regional labour office (Section 37). Job vacancies shall mean newly created or vacated jobs, which the employer intends to acquire employees or to occupy them with temporary employees from a **labour agency** (Section 35).

Data for **employed foreigners** are based on the records of:

the **Ministry of Labour and Social Affairs of the CR**, Employment Services Administration, which, from labour offices collects, data on:

- valid work permits of foreigners;
- the number of pieces of information on commencement of employment by the EU/EEA and Switzerland citizens (citizens of the EU/EEA, Switzerland and their family members have free access to the CR's labour market since the CR accession to the European Union, they do not need a work permit, they are only a part of the duty to inform, when the employer has the duty to inform in writing about they have commenced the work, at the latest on the day of these persons' commencement, the relevant local labour office);
- the number of pieces of information on commencement of work of foreigners with permanent residence from other countries (foreigners with permanent residence also do not need work permit, there is only the duty to inform bound for them); and

the **Ministry of Industry and Trade of the CR**:

- data on the number of foreigners with valid trade licences.

Conditions of employing foreigners are set in the Act No. 435/2004 Sb. on employment. Conditions for the self-employment of foreigners (foreigners can run a business in the Czech Republic the same way as the citizens of the CR if they fulfil conditions determined by law) is set in the Act No. 455/1991 Sb. on trades and crafts.

10. ORGANIZATIONAL STATISTICS

The **Statistical Business Register** is a source of information for organizational statistics. The Statistical Business Register is accessible to the public and is made and administered by the Czech Statistical Office pursuant to the Act No. 89/1995 Sb., on the State Statistical Service, as amended.

The Statistical Business Register keeps records of **legal persons** incl. organizational units of the state and **natural persons** with the status of entrepreneur. **Legal persons** include associations of natural or legal persons, intentional purposeful poolings of property, territorial self-governing units and other entities as determined by law. **Business companies and partnerships** include general commercial partnerships, limited liability companies, limited partnerships, joint-stock companies, and since 2010 also European economic interest groupings and European companies (Societas Europaea). **Cooperatives** include also cooperative enterprises. **Natural persons** include private entrepreneurs who are

in business under the Trade Act, unincorporated agricultural entrepreneurs, and natural persons carrying out other business activities governed by special regulations.

Classification by **principal activity** corresponds to sections of the **Classification of Economic Activities (CZ-NACE)**.

The Statistical Business Register is regularly **updated** with data from statistical surveys and before 2012 with data from the Commercial Register, trade licence offices, and administrative sources. After the Basic Registers of Public Administration were launched on 1 July 2012, the basic Administrative Business Register became the basic source for the updates. An entity reporting economic activity according to the information from statistical surveys or administrative sources is considered to be an **enterprise-type statistical unit**.

11. AGRICULTURE

The data are mostly sample surveyed and respondents are businesses engaged in the agricultural primary production recorded in the statistical **Farm Register**. The **results** found are **grossed-up to the whole agricultural sector** (excluding own-account production of the population). The reporting unit in the agricultural statistics is an entity with agriculture as principal activity complying with at least one of **threshold values** (for instance, at least 1 hectare of utilised agricultural land or a minimum of 1 head of cattle reared, etc.).

The **agricultural output** of the region is measured in the so-called regional economic accounts for agriculture, which represent the overall final production of agricultural industry of the given regions in terms of value.

The **utilised agricultural land** shall mean land utilised for the agricultural production and also land, which has been and shall be utilised for agriculture, yet temporarily is not in such usage.

Areas under crops, measured by their censuses taken as at 31 May, shall mean the spring production area, i.e. arable land areas, areas under crops in orchards and gardens, and areas of permanent grasslands temporarily ploughed and used for sowing, which are to be harvested in the reference year. Areas under crops do not include the item of "set-aside arable land", i.e. fallows and arable land, which is not sown or planted for various reasons.

The **harvest** represents the total quantity of a crop (excluding seeds and planting stock), harvested at standard moisture and purity, including inferior portions of the crop that can be used as livestock fodder. The **per hectare yield** is the ratio of harvest to the production area. The **production area** is equal to the areas under crops, except for grain maize, green maize, maize for silage, and permanent grasslands areas. The number of fruit trees and bushes and the **fruit** harvest are measured by means of questionnaires on final harvests of crops as at the end of the year.

The number of livestock is given according to livestock censuses. **Cows** and **sows** are breeding dams calved or farrowed, respectively, at least once. **Poultry** includes hens and cocks, geese and ganders, ducks and drakes, turkey hens and cocks (including young ones). Since 2010 the number of eggs laid by hens has been measured for hens kept in production rearing facilities (laying hens).

The **meat production** (except for poultrymeat) includes data from all slaughterhouse operations in the Czech Republic. It is given in the carcass weight, which is the weight of carcasses processed in slaughters as defined in regulations of the Council of the European Union. Forced slaughters are counted in the carcass weight providing that the meat is used for human consumption. The live weight is calculated from the weight of carcasses processed in slaughters. The average live weight of pigs for slaughter excludes sows and boars.

The permanent part of this chapter is supplemented with certain results of the statistical survey **Orchards 2012**. Methodological notes of this survey are given in the CZSO publication of Fruit Orchards (Structure Survey), code e-2133-13.

12. FORESTRY

Forestry includes data for businesses with 20+ employees and having forestry as their principal activity and incorporated, and furthermore businesses managing forest land areas of 200 hectares and more.

Afforestation/reforestation shall mean the artificial afforestation, i.e. planting and sowing of forests (the natural forest regeneration is excluded), which includes, besides areas forested for the first time, also improvements and additions to forest cultures and natural seeding areas converted to the area of fully forested land. **Removals of roundwood** include the wood volume counted irrespective of what kind of thinning or felling it has been acquired from and includes salvage felling as well the so-called self-production felling. The **salvage felling** includes data on salvage felling and disasters of all types. The wood volume processed in a given year is counted in.

Cleanings are treatments of young stands. **Thinnings** refer to intentional silvicultural measures in premature stands.

The chapter also contains data on **gamekeeping and hunting**. Data published are data for reporting units covered by the ministerial statistical surveys of the Ministry of Agriculture of the CR and the Ministry of Environment of the CR.

13. INDUSTRY

The statistics of industry includes data from enterprises principal activity of which is industry. Data are measured by the **enterprise method**, i.e. for enterprises having their registered office on the relevant territory, including their establishments, plants, and units located in other regions. A 100% survey is applied to get data from enterprises with 100+ employees.

Sales of own goods and services incidental to industry to external users include only sales from the sale of products and services according to the CZ-CPA 05-39, i.e. sales adjusted by non-industrial activities of an enterprise. Trade, transmission, distribution, and supply of energy also belong to services incidental to industry. Revenue from such service is the difference between purchased and sold (delivered) energy. Sales (revenues) include revenues from sale of own tangible and intangible output valued at current prices. The sales (revenues) exclude VAT, excise duty, and customs duty.

The registered **number of employees** (headcount) includes all permanent, seasonal, and temporary employees who have a contract of employment with an employer and receive wage from the employer for their work done.

The **average monthly gross wage** per employee in industry is based on the wage bill (gross) (i.e. without deductions imposed by law or agreed upon with the employee), to be paid in the given period. The wage bill does not include funds paid from the other personnel expenses account.

14. ENERGY

Information on the **consumption of fuels and energy** is measured in all industries of the national economy for incorporated enterprises.

Data on the fuel and energy consumption are observed in the group of enterprises with 20-99 employees only at selected enterprises (the share of the sample differs by industry) and in the group of enterprises with 100+ employees for all enterprises.

The **consumption** of individual **types of fuel** includes production and non-production consumption, including input and operating consumption in electricity and heat production processes and in fuel upgrading processes, including consumption of diesel oil and gasoline for intra-enterprise transport. **Consumption of electricity** also includes own consumption for the production of electricity.

15. CONSTRUCTION, HOUSING CONSTRUCTION

Construction by the **registered office** of the **enterprise** includes data on construction enterprises having their registered offices on the area concerned and having 50+ employees. **Construction by construction site** includes data for construction enterprises with 20+ employees. The **construction enterprise** shall mean an enterprise with construction as principal activity (it corresponds with divisions 41, 42, and 43 of the CZ-NACE).

Construction work refers to work done on construction, reconstruction, extension, renovation, repair and maintenance of permanent or temporary buildings and structures. It also includes assembly work on construction structures and the value of built-in material and structures. **General construction work (GCW)** represents the volume of construction work performed by the unit workers, which are in its registered number of employees (headcount) plus productive work of apprentices and the volume of construction work carried out to its own tangible fixed assets. **Construction work "S" (according to delivery contracts)** represents the total value of outputs from construction activity of the reporting unit (including built-in material) performed on the basis of a delivery contract for the final user (developer), including the value of subcontracts for construction work received from other contractors in order to fulfil the delivery contract for the final user. The **public ordering party** (party placing an order for a public project) shall mean a legal person which, in accordance with valid regulations on financial management, utilises, in full or in part, public resources for funding of public projects (public work).

Building permit means the building permit issued according to Section 115 of the Construction Act with binding terms and conditions for the implementation and usage of the construction. **Building notification** means the permit for simple constructions pursuant to Section 104 paragraph 2 a) to d) of the Construction Act. The **approximate value of constructions** involves total costs, including technologies (at current prices) incurred for the preparation, implementation, and putting of the construction into operation. **Environmental protection structures** mean constructions for protection of water, soil, and climate, for air pollution control, nature conservation, for environmentally friendly waste management, and to reduce environmental impacts of physical factors.

Data on **housing construction** include construction of new dwellings on the given territory by means of all types of construction activities. The **dwelling** shall mean one room or a set of rooms designed for living by the planning and building control authority decisions and can serve the purpose as independent dwelling units. **Dwellings started** are since 2006 dwellings in buildings which construction was permitted in the reference period by building permits have been granted. Since 2007 these shall mean dwellings construction of which commenced on the basis of building permit granted or building notifications. It does not matter whether they were completed in the reference period or not. **Dwellings completed** are dwellings, for which the competent planning and building control authorities issued approvals pursuant to the Construction Act, as amended by the end of the reference period.

The **living floor area of the dwelling** is the floor area of habitable rooms. The **habitable room** is a directly natural light illuminated and ventilated room of at least 8 m² of floor area, which can be sufficiently heated, directly or indirectly, and which is designed and equipped for the year-round dwelling. The living floor area includes neither areas of **ancillary rooms** (as an entrance hall, for instance) nor **facilities** (as a toilet and bathroom, for instance). The **useful floor area of the dwelling** means the area of all habitable and ancillary rooms, including facilities of the dwelling.

16. TOURISM

Tourism statistics includes data on capacity and outputs of collective tourist accommodation establishments and also data from a sample survey among households on travel behaviour of residents. Besides data by region and district, also data on tourist areas and tourist regions are published. These areas were officially determined by the CzechTourism agency in 2005.

Collective accommodation establishments mean establishments with at least five rooms or ten beds that on a regular (or irregular) basis provide tourists (including children) with temporary accommodation for the purpose of vacations, trip, spa treatment, business trip, training, course, congress, symposium, stay of children at schools in nature, summer and winter children camps. They are divided by category determining the type of accommodation establishment and the class defining requirements for the equipment, level, and range of services connected with the accommodation. The collective accommodation establishments include hotels, boarding houses, hostels, holiday dwellings, camp-sites, and other accommodation establishments.

Bed places in accommodation establishments mean all permanent beds used for the overnight rest of guests (excluding extra beds). Places for tents and caravans mean the number of places for tents, caravans, and campers.

Guests in an accommodation establishment are all persons (including children and excluding owners and operating personnel of the accommodation establishment) who have used services of the accommodation establishment for their temporary stay. Persons, who use an accommodation establishment for a temporary stay for the purpose of employment or full-time studies, are not included. The duration of a temporary stay shall not exceed 1 year for the guest to be taken as a tourist. A person with a permanent stay in the Czech Republic is considered a **resident**. It can therefore be a citizen of the Czech Republic as well as a foreign citizen permanently living in the Czech Republic. A **non-resident** is hence a person, who permanently lives in other country (including citizens of the Czech Republic permanently living abroad).

The average duration of stay is by one day longer than the average number of overnight stays. The **net occupancy rate of bed places** gives the net occupancy rate of permanent beds that were really available to guests. The calculation is based on the average number of available beds and the number of operating days of the accommodation establishment. The **occupancy rate of rooms** gives the net occupancy rate of rooms. The calculation is based on the number of room-days (i.e. the total number of days, for which the room was occupied by at least one guest) and the total number of room-days.

The **Tourism Sample Survey (TSS)** carried out in the Czech Republic monthly is the source of data on long and short foreign as well as domestic trips (however, data on foreign trips are not sufficiently representative at the regional level). The survey is based on a two-stage random sample in a sample of dwellings of sampled census districts. All members of a household (irrespective of their age) are asked about trips they made in the last three months for the purpose of spending leisure time and recreation or a business trip out of their usual environment (permanent or temporary residence, workplace, school, etc.). The data ascertained in this manner are then grossed up to the whole population using mathematical and statistical methods.

A **long trip** means a trip taken for the purpose of spending leisure time and recreation, in which the person stayed overnight at least four times in succession out of their usual environment. A **short trip** means a trip taken for the purpose of spending leisure time and recreation, in which the person stayed overnight, at least once, but no more than three times in succession, out of their usual environment (weekend stays included).

17. TRANSPORT

The data on transport are taken from external sources – the Ministry of Transport of the CR (numbers of vehicles, outputs of freight transport by road, public bus transport, and rail transport), Railway Infrastructure Administration (length of railway lines) and Road and Motorway Directorate of the CR (length of the road network).

The length of operated **railway lines** is the length of continuous rail tracks. It does not include other transport, marshalling, and handling tracks. The **road network** includes the overall length of roads of classes I, II, and III; including their sections in cities and municipalities, which are incorporated into the road network. The **numbers of motor vehicles** are taken over from the Central Register of Motor Vehicles updated according to the registers of municipal authorities of municipalities with extended powers. There are only road motor vehicles having valid license plates as at 31 December.

18. INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

The term of **information and communication technologies (hereinafter as ICT)** generally refers to technologies, systems, activities, and processes that participate in the imaging, processing, storage, and transmitting of information and data in an electronic form.

Data on the penetration of **selected information technologies in households** and their **use by individuals** come from a separate annual survey carried out as personal interview of a sample of approx. 10 000 individuals aged 16+ years. Results thereof are then grossed up to the whole population of the Czech Republic. As for data on households, current state is surveyed (for the second quarter of the reference year); data on individuals are for the last three months of the survey period. In order to have more representative data sets the data breakdowns by region are published as three-year moving averages.

Households with PC/Internet include all households, which stated that, at least, one member of the household had access to a PC/Internet in time of the survey.

Individuals using a personal computer and/or the Internet are persons, who have used a personal computer and/or the Internet at least once in the last three months, that means used them anywhere (at home, at school, in the library) and for any reason (private or job duty).

Data on **broadband Internet subscriptions** are based on data sources of the Czech telecommunication Office. Fixed broadband Internet subscriptions in this publication include fixed connections with the nominal transmission speed of 256 kbit/s and higher by means of a DSL technology, connections via cable TV modem (CATV), fixed wireless connections by means of WiFi technology.

The data on the **ICT usage at municipal authorities** are as at 31 December of the respective year. The population contains all municipal authorities, including city parts of the Capital City of Prague. It is 100% survey. The data on information technologies accessible to the public in **libraries** come from sources of the National Information and Consulting Centre for Culture (NIPPOS). Data on equipment and usage of information technologies by **health establishments** in the Czech Republic are taken from the annual report, which is developed by the Institute of Health Information and Statistics of the Czech Republic (IHIS) in cooperation with the Ministry of Health of the Czech Republic and the Czech Statistical Office. Data on **information technology equipment of schools** in the Czech Republic come from data sources of the Ministry of Education, Youth and Sports of the CR, which collects data on available IT infrastructure at basic, secondary, and higher professional schools.

The Labour Force Sample Survey (LFSS) of the CZSO is used as the data source for **statistics on IT professionals**. Tables always give average data for the given year. If the figure is smaller than 3 000 persons data are considered to be of low reliability. Since 2011 IT professionals have been defined on the basis of a new classification of occupations of CZ-ISCO-08 and are subdivided into two major groups as follows:

- ICT professionals (CZ-ISCO sub-major groups 25, 133, and 2434); and
- ICT technicians (CZ-ISCO sub-major groups 35 and 7422).

Data on **wages of IT professionals** come from results of the **structural statistics on wages of employees**, which is published by the Czech Statistical Office in cooperation with the Ministry of Labour and Social Affairs of the CR.

University students (ISCED levels 5A and 6) specialised in informatics are defined according to the International Standard Classification of Education (ISCED 97) in the narrow defined field of education No. 48 Computing. Data were acquired from data sources of Ministry of Education, Youth and Sports of the CR, being concrete from the database SIMS.

Goods in the field of information and communication technologies (hereinafter as the **ICT goods**) is defined as follows: "ICT products must primarily be intended to fulfil or enable the function of information processing and communication by electronic means, including transmission and display." (OECD 2009). Data for exports and imports of the ICT goods come from data outcomes of the external trade statistics (database of external trade statistics of the CZSO). Since 2011 data on external trade in goods have not been monitored by registered office of the exporter.

Data on **exports of computer services** come from the survey on exports and imports of services "ZO 1-04". Respective items of these services (payment titles – code 263) are determined on the basis of the Extended Balance of Payments Services classification (EBOPS).

19. SCIENCE AND RESEARCH

The terms **research and development (R&D)** in the Czech Republic are defined in the Act on R&D Support from Public Funds. **R&D** is defined as systematic creative work conducted for the purpose of broadening of existing knowledge (including knowledge of humans, culture, and society), obtaining new pieces of knowledge or application of pieces of knowledge in practice using methods allowing their confirmation, addition, or refutation.

Reporting units in the R&D statistical survey are all legal and natural persons conducting R&D on the territory of the Czech Republic as their principal (CZ-NACE 72) or secondary economic activity, irrespective of the number of their personnel, sector, or CZ-NACE activity they are active in. The **breakdown of data by region** has been available since 2001 and is processed by the location of the R&D workplace of respective reporting unit. In the case of the higher education sector it applies mainly to respective faculties of public universities. Estimates of data for districts were made according to locations of registered offices of businesses and addresses of R&D workplaces. The registered office (seat) of a business may not be identical with the workplace where R&D is performed.

R&D personnel by occupation are:

- **researchers**: professionals engaged in or managing projects that include the concept or generation of new pieces of knowledge, products, processes, methods, and systems;
- **technicians and equivalent staff** (hereinafter as "technicians") who participate in R&D activities by performing scientific and technical tasks, applying concepts and operating methods (usually under the supervision of researchers);
- **other research and development personnel** participating or involved in R&D activities (as craftsmen, secretaries, and clerks).

The **registered number of employees (headcount) as at 31 December** refers to registered number of active R&D personnel employed (full or part-time) at the end of the reference year irrespective of time devoted to research and development activities. Mainly in the high education and partially also in government sector, big amount of persons working in R&D, especially researchers, works for more entities and therefore in these sectors the indicator is overestimated and does not show the real number of persons working in R&D. The **average registered number of employees adjusted as full-time equivalent (FTE) devoted to research and development activities** brings

information about real time devoted to research and development activities. One FTE is equal to one year of full-time work of an employee fully dedicated to R&D activities.

R&D expenditure represents total expenditure (current and capital expenditure) designated to own research and development carried out within the reporting unit or the economic sector irrespective of the source of funds. Expenditure incurred outside the reporting unit (external expenditure on R&D) is included in the total expenditure only on condition that it directly serves to support own R&D (e.g., purchase of supplies for R&D).

In 2013, an occasional data revision took place for the area of research and development. It applied mainly to backward control of correct methodological differentiation between costs for performed R&D and costs for R&D services (expenditure on R&D made by another entity for a surveyed unit) in the business enterprise sector. Thus, some data for the period 2008–2011 may differ in these yearbooks from the data published in the previous yearbooks. It applies mainly to data for the Středočeský and, to a lesser extent, for the Pardubický Regions.

Data on the **state support of research and development** result from information contained in the R&D Information System (secretariat of the Research and Development Council) and in the closing account of the State Budget of the CR for the area of the R&D (Ministry of Finance of the CR).

Data on **patents and utility models** were processed on the basis of data sources of the Industrial Property Office of the Czech Republic (IPO CR), which is responsible for the patent protection in the Czech Republic. Tables contain only data on patent activity of entities doing their business on the territory of the Czech Republic.

The data source for **persons employed in science and technology occupations** is the Labour Force Sample Survey (LFSS), in which basic reporting units are individuals and households. Data in tables are annual averages. If the figure is smaller than 3 000 persons, data are considered to be of low reliability. In 2010, there was a change in the methodology and therefore data for 2010 are not fully comparable with those of previous years. Since 2011, persons employed in science and technology occupations are defined based on the new CZ-ISCO-08 classification (CZ-ISCO major groups 2 and 3). Among persons employed in science and technology occupations there is a very narrow group of persons called **Professionals** (CZ-ISCO major group 2). From that category of persons, the following three groups of occupations called previously scientists and engineers are further specified in details:

- science and engineering professionals (CZ-ISCO sub-major group 21);
- health professionals (CZ-ISCO sub-major group 22);
- ICT professionals (CZ-ISCO sub-major group 25).

Data on **wages of professionals** are from results of the structural statistics on wages of employees published by the Czech Statistical Office in cooperation with the Ministry of Labour and Social Affairs of the CR. Up to 2010, the amount of average monthly gross wage of professionals given here relates to the survey sample (approx. 1.7 million employed persons) that means the data are not grossed up.

Higher education students (ISCED levels 5A and 6) in the fields of **science** (life sciences, physical sciences, mathematics and statistics, computing) and **engineering, manufacturing and construction** (engineering and engineering trades, manufacturing and processing, architecture and building) are defined in the International Standard Classification of Education – ISCED 97 (ISCED broad groups 4 and 5). Data are always as at 31 December and were obtained from data sources of the Ministry of Education, Youth and Sports of the CR, namely from the “SIMS” database (i.e. Union Information from Students' Registers).

High-tech goods are for the needs of external trade statistics defined by the Standard International Trade Classification (SITC); they are broken down by nine groups (electronics - telecommunications, electrical machinery, pharmacy, chemistry, aerospace, non-electrical machinery, scientific instruments, computers - office machines, and armament). Since 2011, external trade with goods is not measured by seat of the exporter any more.

Data on **technology balance of payments** (exports of technology) come from a survey on exports and imports of services “ZO 1-04”. Respective items of these services (payment items) are defined based on the EBOPS (the Extended Balance of Payments Services Classification).

20. EDUCATION

Data on **education** are taken from the database the Ministry of Education, Youth and Sports of the CR. Tables include all schools enlisted in the register of schools and school facilities regardless their founder. Teachers (including directors and their deputies, educational consultants, and professional training teachers) are given as full-time equivalent employees.

The **International Standard Classification of Education** (ISCED) was developed and issued by UNESCO as early as 1976 to be used as a tool appropriate for collecting, processing, and disseminating of the education statistics both in respective countries and on the international scale. The last revision of the ISCED was carried out in 1997. The classification uses 7 levels of education (0 to 6), which can be each broken further internally to groups from A to C.

Nursery schools provide pre-school education. Data on nursery schools include both “common” nursery schools and also schools that are especially established for children with special educational needs (hereinafter as the SEN).

Basic schools, including schools for pupils with special educational needs, provide basic education, which is compulsory for all able children.

Secondary schools, including schools for pupils with special educational needs, are dedicated for obtaining secondary education. This type of education is provided at schools teaching in programmes of grammar schools and of technical

education at secondary schools (includes programmes of secondary technical schools, secondary vocational schools, vocational schools, and practical schools). Programmes of technical education include also follow-up courses, which are given separately.

Another type of schools is **conservatories**, including conservatories for pupils with handicap, where pupils can earn either secondary education with A-level examination, or higher professional education at conservatoire. Students get also educated in higher professional education programmes at **higher professional schools**.

Data on all the aforementioned types of schools are **published for a school year** and refer to the state as at **30 September of the reference year**.

Universities offer bachelor, master, follow-up master, and doctoral study programmes. Because the number of students studying simultaneously at multiple universities or faculties has been increasing, the numbers of students refer to the headcount (each student is counted only once). The total number may not agree with the sums for respective universities, forms of education, or programme types, respectively.

Data on public and private **universities** are taken from the Union Information from Students' Registers (Sdružené informace matrik studentů – SIMS). The numbers of universities and students are as at **31 December** and the numbers of graduates are given for the whole calendar year. The central database is continuously completed and updated; the data published in this Statistical Yearbook refer to the state of processing as at 22 January 2013.

Breakdown by the form of study

- secondary education and higher professional education as full-time or other forms, i.e. evening classes, extramural, distance, or combined forms of education;
- universities offer programmes of full-time, distance, or combined forms of education.

21. HEALTH

Selected data on health are taken over from source materials of the Institute of Health Information and Statistics of the Czech Republic (IHIS CR) founded by the Ministry of Health of the Czech Republic. The data are for **ministries in total**.

Data on the numbers of **physicians, including dentists** (full-time equivalent workers), are calculated as the sum of all full-time and part-time jobs of individual physicians of the health establishments converted according to the full number of working hours per week laid down for a given establishment or workplace. Since 2007 the numbers of physicians, including dentists, have been given involving contractual workers as well.

Contractual workers are workers working in a given health establishment on the basis of:

- a **contract** for work other than works described in their contract of employment (employees working on the basis of a contract on services, employees working on the basis of a contract for work); and
- a **contract** for work (according to the Civil Code or the Commercial Code).

Bed stock of hospitals and its use demonstrates selected indicators of the bed stock use, of the back-up by physicians and paramedics with professional qualifications, on medical staff workload, as well as information on movements of hospitalised patients.

Data on **incapacity for work due to disease or injury** are processed by the CZSO. The reporting unit is all enterprises having 25+ employees (sickness-insured persons). Data on enterprises having smaller number of employees and on the self-employed without employees are taken from the Czech Social Security Administration.

Average percentage of incapacity for work per year is calculated as the ratio of the number of calendar days of incapacity for work due to disease or injury to the average number of the sickness-insured employees, multiplied by the number of calendar days in a year.

22. SOCIAL SECURITY

The state statistical service utilises outcomes of information systems of the Czech Social Security Administration (sickness insurance benefits, recipients of pensions, and the average amounts of pensions) and of the Ministry of Labour and Social Affairs of the CR (social services – establishments, users, and expenditure, retirement homes, state social support benefits, recipients of old-age pension by its amount, IDs of the handicapped).

The **social security scheme** includes pension insurance, sickness insurance, state social support benefits, and social care. The pension insurance scheme provides old-age, disability, widows', widowers', and orphans' pensions. Before 2009 disability pensions were provided as full and partial ones. Effective since 1 January 2010 full disability pensions were partly transformed into disability pensions, third level and partly were subdivided into disability pensions of first level and second level depending on percentage of the working ability reduction of the insured person due to long-term adverse condition. Furthermore, since 2010 disability pensions paid on the day when 65 years of age is reached are converted into old-age pensions on that day. Old-age pensions are given in as a single pension, that is not combined with widow's or widower's pension.

The **sickness insurance** system of benefits comprises four **benefits**, namely sickness benefit, care benefit, maternity benefit, and pregnancy and maternity compensation benefit. Sickness insurance benefits are provided per calendar day of a given period of time. The sickness insurance of the self-employed without employees is voluntary. The self-employed without employees are entitled to two of the benefits only – the sickness benefit and the maternity benefit. Job applicants are not sickness insured, but they are paid the maternity benefit from sickness insurance. Tables relating to

sickness and pension insurance do not include data concerning the armed forces of the Ministry of Defence of the CR, the Ministry of the Interior of the CR, and the Ministry of Justice of the CR.

The figures on the **state social support benefits** paid include family income tested benefits, i.e. child allowance, social allowance, housing allowance, and birth grant (which used to be non-income-tested before 2011); and non-income-tested benefits (benefit eligibility is not limited by the family income amount) as parental allowance, foster care benefits, and funeral grant. Effective since 1 January 2011 rules for providing of social allowance were made stricter. The entitlement for social allowance was bound to care for a dependent child, to health disability of the child or parent, and to a determined limit of income of household, which has to be below two times living minimum of the household. Since 1 January 2012 social allowance was dismissed and the institute of judgment of income conditions was moved to a new institute of care benefit, which had been provided as non-income-tested so far. Simultaneously, care allowance for parents of disabled children was cancelled in the state social allowance scheme. This way the state social allowance scheme has not been anymore allowance scheme taking into account health status in any manner, except for allowances bound to foster care.

Government utilises the **social care scheme** to help citizens whose living needs are not sufficiently covered by their income from work activities, by means of pension security or sickness insurance benefits, or potentially by other income, and to assist citizens who need help due to their condition or old age. The social care scheme includes in particular care for people with severe health disability. The scheme provides benefits in cash or kind, and cultural and recreational care. In context of the adoption of the Act No. 108/2006 Sb. on social services, as amended, in 2007 a change was carried out to classification of **social services** provided and the Register of Social Service Providers was established. Before 2007 the data were collected for respective social service establishments when the establishment reported detailed figures solely on the prevailing type of the social service provided and merely additional information on other provided social services. Since 2008 a different methodology approach has been applied consisting in the observation of data on each registered social service in a separate statistical report. This approach has enabled to obtain more detailed and precise data on the registered social services provided. For this reason, some data for the years from 2007 to 2009 are not comparable with the data for the previous years and, moreover, the data for 2007 cannot be compared to those for the following years. Data on capacity of social service establishments are based on actual allocation of the services provided.

23. CULTURE

Data on this field are taken over from the National Information and Consulting Centre for Culture (NIPOS), established by the Ministry of Culture of the CR, and capture the state as at 31 December or the total for a given calendar year.

Public libraries shall mean the National Library of the CR and Moravian Library, which are directly managed by the Ministry of Culture of the CR, then regional scientific libraries, established by regional authorities, and furthermore libraries established by municipalities and towns. **Loans, total** refer to loans of all library items and other documents used in-house and outside the library. The **library item** shall mean each separate volume of a document i.e. every printed volume or a part of multi-volume piece, a complete volume or several issues of a periodical bound or inserted into a folder, each separate map, a graphic sheet, a carrier of special type documents (magnetic tape cassette, CD-ROM, etc.), which is registered as a separate item in the item register.

In case of **museums, monuments, and galleries, including their branches** the statistical survey covers all establishments which were **under operation** with no regard of their founder. Detached sections, which are out of the museum or gallery residence, yet form an organisational component with the reporting unit, are taken as **branches**. A **monument** shall mean a room or premises in which there is an exposition or exhibition installed. In the case of **galleries** the statistical survey covers those which own collections, so-called museums of fine art, not sale galleries. The most important form of activities of museums is exhibitions either short-term, occasional **exhibitions**, or long-term (permanent) **expositions**.

Historical monuments used for cultural and educational purposes include castles, chateaux, churches, monasteries, cloisters, ruins, mills, towers, and other historical monuments accessible to visitors for an admission fee and are not managed by a museum or a gallery. The data given refer to all these facilities, irrespective of their founder.

24. CRIME AND ACCIDENTS

The presented data on crime and traffic accidents were compiled from sources of the Police Presidium of the CR.

The data on detected and cleared-up **criminal offences** include also criminal offences at railway and criminal offences registered by the Alien Police Service. Cleared-up criminal offences include criminal offences committed and cleared up in the reference year.

General crime includes crimes of violence, sexual crimes, property crimes, frauds, embezzlements, other property crimes, and other criminal offences. Economic crime includes mainly criminal offences in business and financial relations.

Traffic accidents encompass all accidents reported to the Police of the Czech Republic; since 2009 rules for their reporting have been changed. The numbers of killed, seriously injured and slightly injured refer to the state within 24 hours after the accident. Physical damage includes damage to vehicles, their cargos, or to roads and their equipment.

Data on **fires** and main reasons for interventions of fire and rescue service units were compiled from information prepared by the Fire and Rescue Service of the Czech Republic.

24. CRIME AND ACCIDENTS

Data on crime and traffic accidents were compiled from sources of the Police Presidium of the CR.

The data on detected and cleared-up **criminal offences** include also criminal offences at railway and criminal offences registered by the Alien Police Service. Cleared-up criminal offences include criminal offences committed and cleared up in the reference year.

General crime includes crimes of violence, sexual crimes, property crimes, frauds, embezzlements, other property crimes, and other criminal offences. Economic crime includes mainly criminal offences in business and financial relations.

Traffic accidents encompass all accidents reported to the Police of the Czech Republic; in 2009 rules for their reporting changed. The numbers of killed, seriously injured, and slightly injured refer to the state within 24 hours after the accident. Physical damage includes damage to vehicles, their cargos, or to roads and their equipment.

Data on **fires** and main reasons for interventions of fire and rescue service units were compiled from information prepared by the Fire and Rescue Service of the Czech Republic.

25. ELECTIONS

Historically first **election of the President of the Czech Republic** was announced by the decision No 322/2012 Sb. of the Chairman of the Senate of the Parliament of the CR from 1 October 2012 to be held on 11 and 12 January 2013. The election took place in accordance with the Constitution of the CR and pursuant to the Act No. 275/2012 Sb., on the Election of the President of the Czech Republic and on amendment to some acts. Fourteen days later, on 25 and 26 January 2013, the second round of the election took place. The territory of the Czech Republic constituted the only election district. None of the candidates won in the first round of the presidential election an absolute majority of the total number of returned valid votes. Thus, two candidates advanced to the second round run-off, who won in the first round the biggest number of returned valid votes. The candidate, who won in the second round of the election the highest number of valid votes, was elected president.

On 25 and 26 October 2013, the election to the **Chamber of Deputies of the Parliament of the CR** took place; it was announced by the President of the CR by his decision No 266/2013 Sb. of 28 August 2013 after the Chamber of Deputies has been dissolved by the decision of the President of the CR No 265/2013 Sb. of 28 August 2013. The course of election was stipulated by the Act No. 247/1995 Sb. on election to the Parliament of the CR and on change and supplement to some other acts, as amended. Results from abroad were added to the results of the Středočeský election region based on a draw by the State Electoral Commission. Pursuant to the Constitution of the CR, 200 deputies were voted for, for the period of four years.

The complete results of voting in the presidential election as well as results of election to the Chamber of Deputies of the CR are available on the website www.volby.cz.

Registered voters are the number of persons included in the electoral roll (persons who meet statutory conditions for execution of the right to vote). The **number of issued official envelopes** is equal to the number of voting voters who came to vote and were given an official envelope in the polling station to put their ballot paper in. The **number of returned official envelopes** is the number of official envelopes cast by the voters to ballot boxes. **Turnout** is calculated as the share of voting voters (persons who were given an official envelope in the polling station) and registered voters (persons included in the electoral rolls). The **number of candidates** is the number of candidates that can be voted for (except for the removed and those who have withdrawn). The **number of seats** is the number of seats of deputies of the Chamber of Deputies of the Parliament of the CR voted for. Data on the percentage of valid votes are not rounded and are provided to two decimal places.

26. POPULATION AND HOUSING CENSUS

The Chapter contains selected data from final results of the Population and Housing Census, which was carried out pursuant to the Act No. 296/2009 Sb., on the territory of the entire Czech Republic as at 26 March 2011. Data were surveyed according to the state as at the decisive moment, which was the midnight from Friday 25 March to Saturday 26 March 2011. The Census **applied to every natural person** who had on the decisive moment permanent residence or permitted temporary residence on the territory of the Czech Republic, **each house**, even unoccupied, and **each dwelling**, even unoccupied. The house was understood as a building containing premises determined for housing or accommodation. A dwelling was defined as a set of rooms (or one room), which was determined for housing by a planning and building control authority.

Final results are (pursuant to the Regulation (EC) of the European Parliament and of the Council on population and housing censuses) processed and published according to **the place of usual residence**. They are published on the website: www.scitani.cz and also in special publications.

27. CAPITAL CITY OF PRAGUE AND CITY SECTIONS

According to Act No. 131/2000 Coll., of 13 April 2000, on the Capital City of Prague, Prague is the capital of the Czech Republic, region and municipality.

Generally binding Decree No. 55/2000 Coll., of the Capital City of Prague, by which the Statute of the Capital City of Prague is issued, splits the city into 57 city sections. City sections are administered by their councils headed by boards

and mayors. Their decisions are carried out by offices of city sections. At the same time, the Statute commits carrying out of the delegated competences to 22 city sections with effect from 1 July 2001.

This chapter includes data from the previous chapters broken down further into 57 city sections, governed by the same methodology.

In the tables, city sections are ranked according to their belonging to the 22 administrative districts. **Since 1. 11. 2007 city section Prague-Čakovice belongs to city section Prague 18 that carries out public administration for it instead of Prague 19 in previous years.**

This chapter also shows:

Key data on the financial performance of the Capital City of Prague for 2012. Prague City Hall is the source of data.

Money income and expenditure of households in 2010 to 2012. Data comes from the Household Budget Survey (see below).

HOUSEHOLD INCOMES AND EXPENDITURES

Data on household incomes and expenditures were obtained from results of Household Budget Survey (HBS), which shows expenditure and consumption of private households. This survey provides information on consumption of households and its structure or on impacts of certain factors (e.g. price movements, situation in the market) on expenditure structure and consumption customs of households.

The reporting households of the HBS are selected by purposive quota sampling. The sampling unit and reporting unit for the survey is a private household. The group of household derived from the economic activity of the head of household and his/her economic status in employment has become a basic sampling attribute.

For three most important groups of households the following sample criteria are used:

- net money income per household member and number of dependent children for households of employees and households of the self-employed;
- pension per household member and number of members (in one-member households also the sex of the person) for households without economically active members.

Reporting sample of households was chosen so that its composition by selected sampling attributes corresponds to the household structure in the CR. The quota frames were the results of the Living Conditions survey (carried out as the national module of EU-SILC surveys). Each household keeps records of income and expenditure for all household members. Since 1999 for classification of consumption expenditure in the HBS the CZ-COICOP "Classification of individual consumption by purpose" has been used.

In comparison to the previous year, the changes were made in structure and contents of the tables. Data in tables relates to all households included into HBS (the data related to households of employees in previous issues). The table on purchase and consumption was eliminated (due to low information capability).

28. TERRITORIAL COMPARISONS, TOWNS

Based on the Constitutional Act No. 347/1997 Sb., on the Establishment of Higher Territorial Self-Governing Units of 3 December 1997, the Czech Republic was subdivided into 14 regions on 1 January 2000. The Czech Statistical Office introduced the **Classification of Territorial Statistical Units (CZ-NUTS)** according to this Act and the Resolution of the Government of the Czech Republic No. 707/1998, and Section 19, paragraph 1 of the Act No. 89/1995 Sb. on the State Statistical Service, and following an agreement with the Statistical Office of the European Communities (Eurostat).

The NUTS (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) classification is a fundamental systematic tool for the needs of statistics, analyses, and needs of providing of statistical information to the European Union. It is used for the statistical monitoring and analyses of social and economic conditions in the regions, as well as for the preparation, implementation, and evaluation of regional policies. At the NUTS 2 level it is, in particular, used for drawing of finances from the so-called Structural Funds of the EU.

The Classification of Territorial Statistical Units (CZ-NUTS) was updated by the Communication of the CZSO No. 201/2007 Sb. effective from 1 January 2008. At present the Classification has four levels of NUTS, which are characterized by population and area. At lower levels so-called "Local Administrative Units" (LAU) have been introduced. The EU legislation instruments, however, do not introduce the LAU system.

NUTS 0 ...refers to **the state of the Czech Republic**

NUTS 1 ...refers to **the territory of the Czech Republic**

NUTS 2 ...refers to **cohesion regions**, i.e. to 8 groupings of regions

NUTS 3 ...refers to 14 **regions**, i.e. to **higher territorial self-governing units – HTSU**

LAU 1 .....refers to **districts**, i.e. to 76 districts and Hl. m. Praha in total

LAU 2 .....refers to **municipalities**, i.e. to 6 251 municipalities (Hl. m. Praha is one unit)

Overview of NUTS 2 cohesion regions and NUTS 3 regions:

Praha	– Hl. m. Praha Region (Capital City of Prague)
Střední Čechy	– Středočeský Region
Jihozápad	– Jihočeský and Plzeňský Regions

Severozápad – Karlovarský *and* Ústecký *Regions*
Severovýchod – Liberecký, Královéhradecký, *and* Pardubický *Regions*
Jihovýchod – Vysočina *and* Jihomoravský *Regions*
Střední Morava – Olomoucký *and* Zlínský *Regions*
Moravskoslezsko – Moravskoslezský *Region*

* * *